

Statens arbete mot rasism, homo-, bi- och transfobi 2021

Redovisning av uppdrag att samordna och följa upp den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott (Ku2020/02624)

Statens arbete mot rasism, homo-, bi- och transfobi 2021

Redovisning av uppdrag att samordna och följa upp den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott (Ku2020/02624)

Diarienummer: 2020/68

Titel: Statens arbete mot rasism, homo-, bi- och transfobi 2021
Redovisning av uppdrag att samordna och följa upp den nationella
planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott
(Ku2020/02624)

Omslagsbild: Maja Brand

2022-04

© Forum för levande historia

Innehåll

Sammanfattning	7
Utvecklingsområden för arbetet	7
Beskrivning av uppdraget	9
Rapportens disposition	10
Om den samlade rapporteringen	11
Mer kunskap, utbildning och forskning	12
Barnombudsmannen: Regeringsuppdrag	12
Diskrimineringsombudsmannen: Regeringsuppdrag	14
Forum för levande historia: Regeringsuppdrag	15
Forum för levande historia: Regeringsuppdrag	25
Länsstyrelsen i Stockholms län: Regeringsuppdrag	27
Länsstyrelsen i Stockholms län: Regeringsuppdrag	29
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor: Regeringsuppdrag	32
Myndigheten för stöd till trossamfund: Regeringsuppdrag	34
Vetenskapsrådet: Regeringsuppdrag	36
Förbättrad samordning och uppföljning	38
Forum för levande historia: Regeringsuppdrag	38
Civila samhället: ökat stöd och fördjupad dialog	46
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF): Årsredovisning	46
Ett förstärkt förebyggande arbete på nätet	49
Statens medieråd: Regeringsuppdrag	49
Ett mer aktivt rättsväsende	51
Brottsförebyggande rådet: Redovisning av uppdrag	51
Utvecklingsområden för arbetet	55

Bilagor	57
Referenser	59
Rapporter	59
Regeringsbeslut	59
Webbsidor	60
Årsredovisning	60
Bilaga 6. Spridningsinsatser	61
Bilaga 7. Ekonomisk redovisning	64

Sammanfattning

Forum för levande historia har sedan 2016 haft i uppdrag att samordna och följa upp det arbete som utförs inom ramen för den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott. Uppdraget har rapporterats fem gånger tidigare. Denna rapport utgör redovisning av 2021 års arbete.

Rapporten är disponerad i kapitel utifrån de fem strategiska områden som regeringen presenterar i den nationella planen samt ytterligare ett kapitel, *Utvecklingsområden för arbetet*. Nedan följer de fem strategiska områdena:

- **Mer kunskap, utbildning och forskning:** Inom detta område presenteras Barnombudsmannens, Diskrimineringsombudsmannens, Forum för levande historias, Länsstyrelsen i Stockholms län, Myndigheten för stöd till trossamfunds, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors och Vetenskapsrådets arbete.
- **Förbättrad samordning och uppföljning:** Forum för levande historias arbete presenteras i detta avsnitt.
- **Civila samhället – ökat stöd och fördjupat dialog:** Här presenteras Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors arbete.
- **Ett förstärkt förebyggande arbete på nätet:** Inom detta område beskrivs Statens medieråds arbete.
- **Ett mer aktivt rättsväsende:** Brottsförebyggande rådets arbete sammanfattas i detta avsnitt.

Utvecklingsområden för arbetet

Forum för levande historia ser bland annat följande utvecklingsområden:

- I den nationella planen skriver regeringen att den kommer att överväga behovet av ett särskilt mål för samhällets långsiktiga arbete på området rasism och liknande former av fientlighet. Det är Forum för levande historias bedömning att ett sådant mål skulle kunna ge ökad tydlighet avseende styrning och uppföljning.
- Flera av myndigheterna lyfter i sina redovisningar behovet av kontinuitet och långsiktighet i uppdrag.
- Inom ramarna för regeringens plan erbjuder flera aktörer fortbildning om rasism och liknande former av fientlighet till offentligfinansierade verksamheter. För att dessa fortbildningsinsatser ska göra avtryck i verksamheterna krävs att de mottagande organisationerna uppfattar att de har

uppdrag att själva bedriva utvecklingsarbete på området. Här skulle regeringen kunna ta ställning till om styrningen behöver förtydligas.

- Begreppet ”liknande former av fientlighet” avser i den nationella planen bland annat homo-, bi- och transfobi och betraktas av regeringen som en självklar del i planen. Samtidigt finns det nu även en hbtqi-handlingsplan och en hbtqi-strategi. Forum för levande historia vill påtala den gränsdragningsproblematik som aktualiseras avseende både styrning och uppföljning av hbtqi-frågorna.

Beskrivning av uppdraget

Forum för levande historia har i uppdrag att samordna och följa upp arbetet inom ramen för *Samlat grepp mot rasism och hatbrott. Nationell plan mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott*¹.

I myndighetens regleringsbrev för 2021 (Ku2020/02624) står det att:

Forum för levande historia har i uppdrag från regeringen att samordna och följa upp den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott. Samordning innebär regelbundna erfarenhets- och kunskapsutbyten, främst mellan myndigheter som arbetar med dessa frågor. Uppföljning avser redovisning och resultatanalys av arbetet inom ramen för planen.

Myndigheten ska med utgångspunkt i dess instruktion erbjuda fortbildning och kunskapshöjande insatser om olika former av rasism och intolerans i historien och i dag till skolans personal och andra relevanta yrkesgrupper. Myndigheten ska i genomförandet av uppdraget samråda med Skolverket, Statskontoret, Uppsala universitet, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor samt Socialstyrelsen.

Denna rapport är Forum för levande historias redovisning av uppdraget för 2021.

¹ Från och med nu: regeringens plan Samlat grepp.

Rapportens disposition

Rapporten är disponerad utifrån de fem strategiska områden som presenteras i regeringens plan *Samlat grepp*: 1) Mer kunskap, utbildning och forskning, 2) Förbättrad samordning och uppföljning, 3) Civila samhället: ökat stöd och fördjupad dialog, 4) Ett förstärkt förebyggande arbete på nätet och 5) Ett mer aktivt rättsväsende.² Rapporten avslutas med 6) Utvecklingsområden för arbetet.

Regeringen har beslutat att ett urval av de myndigheter som ingår i regeringens plan *Samlat grepp* ska sända kopior av redovisningar av tidsbegränsade uppdrag till Forum för levande historia. Fler myndigheter ingår i planen, men de har inte haft i uppdrag att sända kopior av sina redovisningar till oss.

Forum för levande historia har sammanfattat de rapporteringar som av regeringen utpekade myndigheter lämnat till oss. Sammanfattningarna är disponerade utifrån två rubriker: 1) Aktiviteter, resultat och måluppfyllelse samt 2) Framtida behov.

² Sorteringen bygger på Forum för levande historias bedömning av under vilka strategiska områden det är logiskt att uppdragen sorteras i brist på någon formell sortering hos Regeringskansliet.

Om den samlade rapporteringen

Sammanställningen är baserad på Forum för levande historias läsning och urval.³ Berörda myndigheter har fått möjlighet att faktagranska texterna i de avsnitt som sammanfattar deras respektive arbete. 7 av myndigheterna⁴ har återkopplat på och i vissa fall kompletterat Forum för levande historias sammanfattningar. För myndigheternas fullständiga redovisningar, se bilagorna 1 A–I.⁵ Forum för levande historias samordnings- och fortbildningsuppdrag (Ku2020/02624) redovisas mer utförligt än övriga uppdrag eftersom det enbart redovisas i denna rapport.

De myndigheter som har i uppdrag att redovisa sitt arbete till Forum för levande historia har erbjudits en mall (bilaga 2) som stöd för redovisningen. Syftet med mallen är att på ett systematiskt sätt samla myndigheternas rapporteringar. Mallen innehåller rubriker med tillhörande stödfrågor. Genom att besvara frågorna skriver myndigheterna rapporteringen av sina respektive tidsbegränsade uppdrag. Mallen ser i stort sett likadan ut som föregående år, men mindre justeringar har gjorts.

Det ingår ett antal myndigheter i regeringens plan som inte har i uppdrag att redovisa sitt arbete till Forum för levande historia. Deras arbete beskrivs därmed inte i denna rapport.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors (MUCF) årsredovisning (bilaga 3) har genomförts för att identifiera deras uppdrag om rapportering av statsbidrag till verksamheter mot rasism och liknande former av intolerans. Sökningen i MUCF:s årsredovisning har, främst på grund av den komprimerade formen i årsredovisningar, inte låtit sig disponeras efter de två ovan nämnda rubrikerna som sorterar sammanfattningarna av de redovisningar som tillsänts Forum för levande historia.

³ Vilka myndigheters arbete som ska ingå i årets rapport har Regeringskansliet/Arbetsmarknadsdepartementet förmedlat i mailkorrespondens 2021-11-11.

⁴ Barnombudsmannen, Brottsförebyggande rådet, Diskrimineringsombudsmannen, Länsstyrelsen i Stockholms län, Myndigheten för stöd till trossamfund, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor och Statens medieråd.

⁵ Brottsförebyggande rådet har sänt oss ett underlag som vi sammanfattat, men inte disponerat efter de två ovan nämnda rubrikerna.

Mer kunskap, utbildning och forskning

I regeringens plan *Samlat grepp* står det att regeringen anser att skolan är en nyckelinstitution i det långsiktiga främjandet av en värdegrund som utgår ifrån alla människors lika värde. Regeringen skriver att också andra offentliganställda än de som är verksamma inom skolan behöver ha relevant kunskap om rasism och liknande former av fientlighet. Även forskning spelar en viktig roll för att belysa rasismen.

Myndigheter med uppdrag inom detta strategiska område är Barnombudsmannen, Diskrimineringsombudsmannen, Forum för levande historia, Länsstyrelsen i Stockholms län, Myndigheten för stöd till trossamfund, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor och Vetenskapsrådet.

Barnombudsmannen: Regeringsuppdrag⁶

Aktiviteter, resultat och måluppfyllelse

Barnombudsmannen har i uppdrag av regeringen att ge en samlad bild av hur rasism mot barn och unga tar sig uttryck och i vilka sammanhang den förekommer, och om hur barns och ungas livsvillkor påverkas av rasism, samt hur barns och ungas utsatthet för rasism kan motverkas och förhindras.

I arbetet har Barnombudsmannen utgått från barnkonventionen när de kartlagt barns och ungas utsatthet för rasism. Myndigheten har inhämtat erfarenheter från barn och unga, relevanta aktörer inom civilsamhället samt aktuell forskning och relevanta studier på området.

Underlag till rapporten *Om barns och ungas utsatthet för rasism* har varit:

- Intervjuer med barn som är utsatta för rasism och barn som inte själva utsatts men som upplevt rasism i olika sammanhang. De har gett sina perspektiv på barns utsatthet för rasism och hur detta kan motverkas. De har fått berätta vad de vet om fenomenet, hur de resonerar kring rasism, hur det kan påverka barn och unga samt hur de tycker att samhället bör agera för att skydda barns rättigheter när det gäller utsatthet för rasism.
- En kunskapsöversikt som sammanställer forskning och kunskapsrapporter om barns och ungas utsatthet för rasism har tagits fram i samarbete med Stockholms universitet.

⁶ Regeringsbeslut A2020/02203, Uppdrag att ta fram kunskap om barns och ungas utsatthet för rasism.

- Empiriska underlag och rapporter där barn och unga deltagit genom enkäter och kvalitativa studier.
- En översyn av metoder och arbets sätt som används för att motverka och förhindra barns utsatthet för rasism.

Inom ramen för arbetet har Barnombudsmannen samrått med bland annat Skolverket, Skolinspektionen Barn- och elevombudet, Diskrimineringsombudsmannen och Statens medieråd. Därtill har de samverkat med civilsamhällesorganisationer och kommunala verksamheter för att komma i kontakt med barn och unga.

Rapportens resultat visar att rasism är en del av barns vardag från tidig ålder och kommer till uttryck på många olika sätt. Barn osynliggörs, misstänkliggörs, de får utstå verbala trakasserier, hot och våld. Barn utsätts för rasism i olika miljöer av både andra barn och vuxna. Många upplever en hård rasistisk jargong i framför allt skolan där det rasistiska språkbruket normaliserats. Många av de barn som myndigheten intervjuat har upplevt rasism i skolan och på internet. Barn som själva varit utsatta menar att rasismen finns i alla sociala sammanhang där barn är. De vittnar om att de också blir utsatta på gatan och i kollektivtrafiken både av vuxna och barn. Barnen är medvetna om att samhället generellt är emot rasism. I media, i skolan och på sociala medier beskrivs rasism som något mycket negativt, men det förhindrar inte att människor som i dessa sammanhang är mot rasism bär på rasistiska föreställningar och sprider rasism i vardagen.

Barnkonventionen, som är svensk lag, slår fast att alla barn har lika värde och att inget barn får diskrimineras. Många av de barn Barnombudsmannen träffat som själva utsatts för rasism anser att de inte har samma rättigheter som andra barn. De berättar hur de från tidig ålder behandlas annorlunda och att det fortsätter under hela uppväxten. De vill ha samma rättigheter som andra barn, vill bli sedda, lyssnade till och tagna på allvar.

Framtida behov

Barnombudsmannen föreslår flera förebyggande åtgärder för att motverka rasism mot barn och unga:

- Det krävs ett systematiskt arbete för att förebygga och åtgärda rasism. Det räcker inte med engångsinsatser, som till exempel en temadag. Barn och unga ska vara delaktiga och involveras i arbetet, i allt från kartläggning till implementering och utvärdering.
- Det behövs kunskapshöjande insatser bland ansvariga politiker, myndighetsanställda, skolpersonal och andra vuxna som fattar beslut om barn eller som arbetar nära barn.

- Det övergripande, systematiska arbetet för att säkerställa att barns rättigheter tillgodoses i skolmiljöer behöver stärkas.
- Metoder och material som tagits fram för att exempelvis underlätta samtal om rasism måste användas och utvecklas. Det behövs även mer kunskap om vilken effekt olika metoder och arbetssätt har i olika miljöer.

Diskrimineringsombudsmannen: Regeringsuppdrag⁷

Aktiviteter, resultat och måluppfyllelse

Regeringen har givit Diskrimineringsombudsmannen (DO) i uppdrag att utveckla kunskap om diskriminering som har samband med religion eller annan trosuppfattning. Inom ramen för uppdraget har DO genomfört en kvantitativ och en kvalitativ analys av till myndigheten inkomna anmälningar om diskriminering som har samband med religion eller annan trosuppfattning för att närmre beskriva hur den diskriminering som anmäls till DO ser ut. Resultatet av analysen har presenterats i en delredovisning. En slutredovisning av regeringsuppdraget kommer att presenteras i juni 2022.

Den kvantitativa analysen bidrar med kunskap om hur många anmälningar om diskriminering som har samband med religion eller annan trosuppfattning som DO tar emot och inom vilka samhällsområden diskriminering anmäls. Analysen ger också en bild av eventuellt samspel mellan diskriminering som har samband med religion eller annan trosuppfattning och diskriminering som har samband med de övriga diskrimineringsgrunderna. Den kvantitativa analysen utgår från de anmälningarna om diskriminering som har samband med religion eller annan trosuppfattning som inkommit till DO under åren 2015–2021. Totalt rör det sig om 1 293 anmälningar, vilket kan sättas i relation till att DO under samma tidsperiod totalt tog emot 15 948 anmälningar om diskriminering.

Den kvalitativa analysen av anmälningar bidrar med viktig kunskap om hur diskriminering som har samband med religion eller annan trosuppfattning kan se ut och bidrar till att identifiera problemområden inom olika samhällsområden. I den kvalitativa analysen har DO av tids- och resursskäl gjort ett slumpmässigt urval av 250 anmälningar som inkom under perioden 1 januari 2017 – 31 oktober 2021 om diskriminering som har samband med religion eller annan trosuppfattning. Under denna period inkom totalt 980 anmälningar, vilket gör att urvalet motsvarar cirka 25 procent av det totala antalet inkomna anmälningar om diskriminering som har samband med religion eller annan trosuppfattning.

⁷ Regeringsbeslut A2021/01979, Uppdrag om att utveckla kunskap om diskriminering som har samband med religion eller annan trosuppfattning.

Resultatet av myndighetens undersökning visar att flest anmälningar om diskriminering som har samband med religion eller annan trosuppfattning sker inom arbetsliv och utbildningsväsendet.

DO konstaterar att den övervägande delen av anmälningarna rör diskriminering av muslimer och diskriminering som har samband med islam. När det kommer till upplevelser av diskriminering inom utbildningsväsendet framkommer att muslimska flickor som bär slöja verkar vara särskilt utsatta för trakasserier i skolan. Färre anmälningar rör diskriminering som har samband med andra religioner eller trosuppfattningar. Även i relation till antalet personer som anser sig tillhöra respektive religion är antalet anmälningar som handlar om diskriminering som har samband med andra religioner eller trosuppfattningar, så som exempelvis olika kristna inriktningar, buddhism, hinduism och judendom betydligt lägre än antalet anmälningar om diskriminering som har samband med islam.

En stor del av anmälningarna handlar både om diskriminering som har samband med religion eller annan trosuppfattning och diskriminering som har samband med etnisk tillhörighet. Det finns alltså tecken på att diskriminering som har samband med religion eller annan trosuppfattning samspelar med diskriminering som har samband med etnisk tillhörighet.

Framtida behov

I delredovisningen har DO valt att inte presentera några framtida behov. I juni 2022 kommer DO presentera en slutredovisning av uppdraget där resultaten av analyserna kommer sättas i relation till annan kunskap om diskriminering, som exempelvis det civila samhällets erfarenhet och kunskap om förekomst av diskriminering och forskning.

Forum för levande historia: Regeringsuppdrag⁸

Forum för levande historia har i uppdrag att genomföra utbildningsinsatser om olika former av rasism och intolerans i historien och i dag inom ramen för den nationella planen *Samlat grepp*. Eftersom arbetet enbart redovisas här tar redovisningen mer utrymme i anspråk än de sammanfattningar vi presenterar av myndigheters arbete som redovisas mer utförligt i särskild ordning. Vi inleder dock avsnittet med en sammanfattning.

Sammanfattning

Forum för levande historia har under flera år genomfört fortbildningsinsatser om olika former av rasism och intolerans i historien och i dag till skolans personal och andra yrkesgrupper inom offentlig sektor. Under året har myndigheten fortsatt att

⁸ Regeringsbeslut KU2020/02624, Uppdrag om fortbildning och kunskapshöjande insatser om olika former av rasism och intolerans i historien och idag.

erbjuda digitala fortbildningar samt olika webbfortbildningar. Trots pandemin har vi således kunnat fortsätta erbjuda olika former av kunskapshöjande insatser och nått våra målgrupper med insatser som de bedömer håller hög kvalitet. Vi har sedan förra redovisningen haft ca 1500 deltagare på olika lärarledda fortbildningar. På våra självinstruerande webbfortbildningar har vi haft ca 7 750 inloggningar. Vi har dessutom nått många fler genom våra filmer, poddar och digitala klassrumsmaterial.

Forum för levande historia får återkommande signaler om att det finns stor efterfrågan och behov av stöd och kompetensutveckling för både skolans personal och andra yrkesgrupper när det gäller dessa frågor. Vi utvecklar ständigt våra insatser för att möta behoven som målgrupperna kommunicerar vid uppföljningar. Under året har vi både utvecklat en av våra tidigare webbfortbildningar mot skolan samt erbjudit fördjupningsfortbildningar för både skolpersonal och andra yrkesgrupper. Dessa fortbildningar är mer tidskrävande att planera och genomföra och inom vissa former av rasism har vi inte material för lärare att kunna arbeta vidare med i klassrummet. En fortsatt utveckling av liknande insatser kräver således mer tid och resurser. Vi vet även utifrån den effektutvärdering som gjordes inför förra årets rapportering att de långsiktiga effekterna troligen skulle förbättras om vi hade erbjudit mer av metod- och processstödjande verksamhet. I dagsläget försöker vi med nuvarande resurser och tid att så långt det går skapa förutsättningar för förändringar av målgruppernas verksamhet. Men för att kunna erbjuda mer verktyg för förändring av den egna verksamheten krävs mer insatser som syftar till ett systematiskt kvalitetsarbete på berörd skola och arbetsplats.

Syfte

I Forum för levande historias regleringsbrev för budgetår 2021 står att ”myndigheten ska med utgångspunkt i instruktionen erbjuda fortbildning och kunskapshöjande insatser om olika former av rasism och intolerans i historien och i dag till skolans personal och andra relevanta yrkesgrupper.”

Myndigheten har sedan 2015 uppdraget att genomföra en utbildningsinsats om olika former av rasism och intolerans i historien och i dag för skolans personal⁹ och senare även för andra yrkesgrupper.¹⁰ Det långsiktiga syftet var enligt uppdragsgivaren att ”satsningen ska bidra till att skapa ett jämlikt samhälle präglad av respekt för alla människors lika värde och rättigheter och att främja demokratin.”

Organisering och styrning

Uppdraget om utbildningsinsatser om rasism har sedan start organiserats som två projekt; ett med fokus på skolan och ett med fokus på andra yrkesgrupper. För att särskilja myndighetens löpande verksamhet från regeringsuppdraget inom

9 Ku2020/02624

10 Ku2015/00319/KA

11 Ku2016/01672/DISK

fortbildnings-/utbildningsområdet har projekten tilldelats egna arbetsgrupper och projektnummer och redovisas separat i årsredovisningen men organiseras under avdelningen för uppdrag och forskningssamordning och integrerat med myndighetens övriga verksamhet. Utbildningsinsatserna samordnas i hög utsträckning med myndighetens uppdrag att samordna och följa upp den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott. Funktioner som arbetat med uppdragen har varit projektledare, pedagoger, kommunikatörer och projektadministratörer. Utbildare har ofta tagits in i form av externa konsulter.

Målgrupper

Målgrupper för våra fortbildningar och kunskapshöjande insatser om rasism i historien och i dag är skolans personal och andra relevanta yrkesgrupper. I den senare ingår exempelvis polisanställda, arbetsförmedlare och anställda inom socialtjänst.

Genom olika kommunikationsinsatser kring våra framtagna kunskapshöjande material såsom filmer om rasism och poddar har vi under året nått fler från våra målgrupper men även allmänheten.

Aktiviteter

Regeringsuppdraget om rasism och intolerans	2021
<i>Fortbildning för skolans personal</i>	
antal tillfällen	7
antal deltagare	440
<i>Distanskurser för skolans personal</i>	
antal lärarledda kurser	1
antal deltagare	74
antal webbkurser	1
antal deltagare	4360
<i>Fortbildningar för offentligt anställda</i>	
antal tillfällen	10
antal deltagare	978
antal webbkurser	1
antal deltagare	1397

I. Lärarfortbildningar, seminarier och spridning av digitala klassrumsmaterial

Under året har vi totalt erbjudit sju fortbildningstillfällen för skolans personal. Ett av dessa tillfällen arrangerades tillsammans med Skolverket och riktade sig huvudsakligen till skolledare, så som rektorer och biträdande rektorer. Fortbildningen handlade om att motverka rasism i förskola och skola. Tillfället var det första inom ramen för ett samarbete där Forum för levande historia och Skolverket samverkar för att erbjuda skolledare fortbildning på temat "Värdebaserat ledarskap".

Under året har vi även erbjudit fyra fortbildningstillfällen för skolans personal på temat antisemitism. Två av dessa arrangerades i samarbete med Svenska kommittén mot antisemitism (SKMA). De hade formen av fördjupningsfortbildningar där antisemitiska konspirationsteorier respektive antisemitism i debatten om Israel och Palestina var temat vid respektive tillfälle. 96 procent respektive 100 procent av deltagarna uppgav att dessa fortbildningar var relevanta eller mycket relevanta för deras yrkesroll. Ytterligare två fortbildningar om antisemitism arrangerades i samarbete med den israeliska forsknings- och utbildningsinstitutionen Yad Vashem, Segerstedtinstitutet vid Göteborgs universitet och SKMA. Det första hade rubriken "Antisemitism i historien", det andra "Om judiskt motstånd under Förintelsen". Vid varje tillfälle deltog uppemot 100 deltagare.

Vi har också anordnat två tematiska fortbildningar för lärare på högstadiet och gymnasiets yrkes- och högskoleförberedande program, lärare på folkhögskola, skolledning och annan skolpersonal, samt fritidspedagoger. Den ena handlade om afrofobi, den andra om antiziganism. Syftet med dessa fortbildningar var att stärka målgruppens förmåga att identifiera och bemöta rasism i sin yrkesvardag. Fortbildningarna fick goda resultat i utvärderingarna där 92 procent respektive 100 procent av de svarande uppgav att fortbildningarna som helhet var bra eller mycket bra.

Under året har vi anordnat en lärarledd distanskurs med namnet *Att undervisa om rasism*. Detta är en kurs som vi gett även tidigare år. Under året har vissa mindre revideringar av kursen gjorts utifrån vad som kommit fram i tidigare utvärderingar och kursledarnas erfarenheter. Syftet med kursen är att ge lärare ökade teoretiska kunskaper rörande begreppet rasism, med fokus på rasismens uttryck och konsekvenser. Kursens mål är att lärarna ska utveckla sin pedagogiska kompetens och få verktyg för att stärkas i sitt arbete mot rasism. Kursen hade 74 deltagare från hela landet. Cirka 70 procent av deltagarna var kvinnor. Kursen har fått mycket goda resultat i utvärderingarna där 100 procent av deltagarna är nöjda eller mycket nöjda med kursen.

Webbkursen *Att motverka rasism i förskola och skola* har erbjudits till skolans personal genom samverkan med bokförlaget Natur & Kultur. Kursen ger kunskaper, kartläggningsverktyg och metoder att använda i det dagliga arbetet för en likvärdig pedagogisk verksamhet. I slutet av 2021 uppdaterades kursen med nya filmer där yrkesverksamma pedagoger ger exempel på hur de jobbar med arbetsätt som tas upp i kursen samt med filmat samtal med representanter från Ludvika kommun, där medarbetare från samtliga förskolor och skolor går kursen. Under året har kursen haft 4 360 unika inloggningar.

Vi har även under detta år tillgängliggjort och spridit det webbaserade undervisningsmaterialet om antisemitism, *Antisemitism då och nu*, som tagits fram i samarbete med SKMA. Sedan 2020 finns detta material även i en lättläst version. Delar av materialet har också översatts till arabiska, engelska och somaliska. Myndigheten har under året annonserat materialet i kanaler som vänder sig till skolan. Materialet nås via Forum för levande historias webbplats, samt via sajten antisemitismdaochnu.se och har under året haft ca 72 000 sidvisningar vilket innebär en liten ökning jämfört med föregående år.

Vi har även på olika sätt kommunicerat vårt digitala och interaktiva klassrumsmaterial *Källkritik, historiebruk och rasism*. Det vänder sig till elever i årskurs 7–9 och gymnasiet och har till syfte att utveckla elevernas kritiska tänkande genom övningar i källkritik och historiebruk. Materialet som eleverna arbetar med består av originalkällor om händelser i Sveriges historia som har koppling till afrofobi, antisemitism, antiziganism, islamofobi och rasism mot samer. Materialet bidrar till att elever ökar sina kunskaper om rasism och intolerans i historien och i dag samt att de övas i att se samband mellan dåtid-nutid-framtid. Syftet är att eleverna genom materialet kan analysera, reflektera och därmed utveckla sitt kritiska tänkande. Materialet har lyfts i myndighetens sociala kanaler. Myndigheten har under året annonserat materialet i kanaler som vänder sig till skolan. Materialet har länge varit ett av myndighetens mest använda klassrumsmaterial men har under pandemin slagit rekord i antal sidvisningar på startsidor för elever. Under 2021 var det fler än 170 000.

Under året har vi påbörjat arbetet med att uppdatera och revidera ett klassrumsmaterial som togs fram omkring 2010 – *(O)mänskligt*. Materialet handlar om rasbiologi och arvshygien och innehåller delar som särskilt berör behandlingen av nationella minoriteter ur ett historiskt perspektiv.

2. Dembra – demokratisk beredskap mot rasism, antisemitism och antidemokratiska attityder

Myndigheten har sedan 2019 drivit pilotprojektet Dembra. Dembra står för demokratisk beredskap mot antisemitism, rasism och odemokratiska attityder och är ett erbjudande om processtöd och kompetensutveckling för lärare, skolledare

och annan personal i skolan. Dembra är utvecklat i Norge efter Utöya och har prövats på fler än 90 norska skolor. Utgångspunkten i Dembra är att det bästa sättet att förebygga attityder som hotar demokratin – såsom antisemitism, rasism och antidemokratiska ideologier – är en demokratisk skolkultur baserad på deltagande och kritiskt tänkande. Dembra innebär en ”hela-skolan-ansats” för ett aktivt och systematiskt värdegrundsarbete på de deltagande skolorna.

Forum för levande historia genomförde ett pilotprojekt av Dembra på två skolor under 2019. Under 2020–2021 har Forum för levande historia projektlett arbetet, i samverkan med Skolverket, för att ytterligare anpassa denna arbetsmetod för skolutveckling för att passa i den svenska skolan samt skapa förutsättningar för att sprida konceptet brett i Sverige. Under 2021 har vi påbörjat ytterligare pilotprojekt på tre skolor. Sammanlagt har vi genom arbetet under 2021 nått 250 anställda i skolan (lärare, specialpedagoger, elevassistenter, skolhälsa med flera) via skolsamlingar med information om skolans systematiska värdegrundsarbete. Genom våra kartläggningar på skolorna har vi nått 1 700 elever.

3. Fortbildningar för offentliganställda

Vi har under året genomfört sammanlagt 10 fortbildningstillfällen som nått drygt 1 000 deltagare. Under året har vi både haft kortare fortbildningar som del i arrangörers bredare kompetensutvecklingsinsatser och längre fortbildningar på temat rasism och likvärdigt bemötande. Deltagare har varit olika yrkesgrupper, till exempel blivande poliser, fältassistenter och arbetsförmedlare. Vi har även anordnat en fördjupningsfortbildning på temat afrofobi för stats- och kommunanställda.

Under året har vi lagt stort fokus vid att deltagarna själva är med och formulerar exempel och dilemman tagna ur deras vardag för att få ett tydligare verksamhetsfokus på våra längre fortbildningar.

Deltagaruppföljningar visar att cirka 90 procent av respondenterna svarar att de instämmer eller instämmer helt i att de uppskattade fortbildningen som helhet och lika stor andel att de kommer tipsa kollegor om fortbildningen. Cirka 80 procent av respondenterna i deltagarutvärderingarna tror att fortbildningen kommer leda till ytterligare aktiviteter på arbetsplatsen.

Under året har vi även spridit webbkursen *Kunskap om rasism och likvärdigt bemötande* för offentliganställda, bland annat via nyhetsbrev och annonsering i kanaler som vänder sig till anställda inom offentlig sektor. Fortbildningen har tre delar som består av utbildningsfilmer, ljuddraman om bemötandesituationer, faktatexter och reflektionsövningar. Den har till syfte att svara mot målgruppens efterfrågan på mer handfasta verktyg för att arbeta mot rasism i den egna yrkesrollen. Kursen har utvecklats i samarbete med målgruppen och har verksamhetsanpassade ljuddraman.

4. Övriga kunskapshöjande insatser

På myndighetens webbplats finns [en sida](#) där vi samlat diskussionsmaterial om rasism för arbetsplatser, att använda vid arbetsplatsträffar och liknande. Här finns filmer om rasism med samtalsfrågor och ljuddraman om bemötandesituationer med samtalsfrågor. Dessa används även av myndigheter i deras interna utbildningar.

Myndighetens poddcast [Prata rasism](#) består av poddar med tillhörande samtalsfrågor. Poddcasten finns att lyssna på via myndighetens webbplats samt via webbplatser och appar för poddar. Podden har under året marknadsförts genom annonsering i olika medier samt via nyhetsbrev och sociala medier. Poddarna har under året haft fler än 17 000 spelningar.

I samband Malmö internationella forum för hågkomst av Förintelsen och bekämpande av antisemitism arrangerade myndigheten panelsamtalet *Hur ska vi förstå antisemitism i Sverige i dag?* Syftet var att bidra till en samlad bild av hur vi ska förstå antisemitism i Sverige i dag, utifrån forskningsunderlag och kunskapsläge, samt diskutera eventuella kunskapsluckor på området. Samtalet vände sig allmänheten.

Den 11 november arrangerade SKMA i samverkan med Forum för levande historia en konferens i Stockholm med rubriken *Kan antisemitismens historia förklara dess samtida uttryck?* Konferensen riktade sig i första hand till journalister, politiska beslutsfattare, forskare, lärare samt myndigheter och organisationer som arbetar med att förebygga och motverka rasism och politisk extremism. 100 personer deltog.

Resultat av kartläggningar

Under de senaste decennierna har förekomsten av antisemitiska attityder i den svenska befolkningen endast undersökts vid ett fåtal tillfällen. 2005 genomfördes studien *Antisemitiska attityder och föreställningar i Sverige* av Henrik Bachner och Jonas Ring på uppdrag av Forum för levande historia och Brottsförebyggande rådet. 2020 beslutade Forum för levande historia att genomföra en ny undersökning. Rapporten finansierades via myndighetens anslagsmedel.

Data samlades in i augusti 2020 av Novus och rapporten [Antisemitism i Sverige. En jämförelse av attityder och föreställningar 2005 och 2020](#) publicerades 1 juni 2021.

Undersökningen är baserad på en nationellt representativ och slumpmässigt rekryterad webbpanel bestående av 3 507 personer i åldrarna 18–79 år. De huvudsakliga frågeställningarna i undersökningen handlar om hur utbredda antisemitiska föreställningar och attityder är i den svenska befolkningen och hur utbredningen av sådana föreställningar förändrats mellan år 2005 och 2020. Även samband mellan antisemitiska inställningar och demografiska och andra bakgrundsfaktorer har undersökts.

Forskarna undersöker tre former av antisemitism: traditionell och Förintelserelaterad antisemitism, Israelrelaterad antisemitism och social distans. De tillför också ett nytt perspektiv genom att använda sig av en elastisk analys, där antalet instämmanden i antisemitiska frågepåståenden ringar in de antisemitiska attitydernas intensitet.

Studien visar att stödet för antisemitiska föreställningar har minskat i det svenska samhället, men trots att färre personer ger uttryck för antisemitiska attityder och föreställningar återfinns de fortsatt hos en inte obetydlig minoritet av befolkningen.

Studien visar vidare att antisemitiska attityder förekommer i alla delar av befolkningen, i grupper med olika religionstillhörighet eller ingen religionstillhörighet, samt i olika politiska opinioner. Men i likhet med 2005 visar resultaten för 2020 att antisemitiska attityder och föreställningar är jämförelsevis mer utbredda i vissa delar av befolkningen och vissa politiska opinioner än i andra. Det gäller bland annat äldre åldersgrupper och personer (befolkningsandelar) födda i eller utanför Europa eller med muslimsk religionstillhörighet samt grupper som sympatiserar med Sverigedemokraterna.

På basis av undersökningens resultat och den förnyade kunskapen kommer Forum för levande historia fortsätta stödja praktisk verksamhet, såväl den egna som andra aktörers, med målet att effektivt motverka antisemitism i samhället. Myndigheten ser ett behov av att liknande undersökningar genomförs på regelbunden basis i Sverige, exempelvis var femte år såsom i Norge.

Myndigheten har spridit resultaten genom bland annat presskonferens och seminarium.

Analys och bedömning

Tack vare den digitala omställningen av fysiska fortbildningar som gjordes under förra året och våra webbutbildningar har fortbildningsverksamheten kunnat nå våra målgrupper på ett tillfredställande sätt. Liksom föregående år redovisar vi även 2021 en ökning av antalet deltagare vid våra fortbildningsarrangemang för skolans personal. Digitaliseringen har sänkt trösklarna för deltagande inte minst för de som inte bor nära storstäder, och de skolor där personalen har begränsat utrymme att delta vid fysiska fortbildningar av kostnadsskäl.

Uppföljningar gjorda nära inpå genomförda aktiviteter visar att deltagarna anser att insatserna är relevanta, håller hög kvalitet och motsvarar deras förväntningar. Också detta år bekräftas i utvärderingarna att det digitala formatet möjliggjort deltagande för flera. Den effektutvärdering som gjordes under 2020¹² av fortbildningsverksamheten visade att det inte verkar finnas några större skillnader

¹² Uppdrag A2020/00948/MRB. Effektutvärderingen gjordes under 2020 och rapporten blev klar i februari 2021. Uppdraget redovisades den 15 april 2021.

i upplevd kvalitet (eller effekter) mellan fortbildningar som genomförts fysiskt på plats respektive digitalt. Det digitala formatet kräver dock andra pedagogiska upplägg, ökade personella resurser och ökade kostnader för teknik och teknisk support till skillnad från de som ges fysiskt. Till viss mån uppvägs emellertid detta av att kostnader för resor och hotell minimeras. Därtill finns en miljömässig och tidsbesparande vinning av att resor begränsas.

Myndigheten har under flera år arbetat med verksamhetslogik för utbildningsinsatserna om rasism. En verksamhetslogik är en modell för att på ett strukturerat sätt planera och följa upp verksamhet. Under 2020 tog myndigheten hjälp av Strategirådet för att ytterligare förtydliga verksamhetslogikerna för våra fortbildningar gentemot skolpersonal respektive våra fortbildningar för andra offentligtanställda än skolpersonal. Verksamhetslogikerna beskriver fortbildningarnas önskade effekter, samt hur de är tänkta att generera dessa. Verksamhetslogikerna är navet i utvärderingen och beskriver vilka effekter på kort och lång sikt som vi strävar efter att fortbildningarna ska bidra till. Myndigheten har under året även påbörjat ett arbete med ett uppföljningssystem av våra fortbildningar för att säkerställa att de löpande utvärderingarna följer de verksamhetslogiker vi tagit fram.

Utifrån effektutvärderingens resultat finns det anledning att fundera över vad som kommer vara viktigast att satsa på framöver. Lärare och annan skolpersonal har alltmer ont om tid för kompetensutveckling och det är en verklighet vi behöver förhålla oss till. Samtidigt talar forskning och effektutvärderingar om att lärande som sker över längre tid är det som på sikt får bäst effekt. En annan fråga är huruvida verksamheten ska ge effekter på individ- eller organisationsnivå. Dessa olika faktorer väger vi mot varandra i planeringen av fortbildningsverksamheten.

En erfarenhet vi har är att det är viktigt att skapa förankring kring frågor som rör rasism inte bara hos lärare, utan även hos skolans ledning och annan personal. Detta för att möjliggöra att dessa frågor ses som viktiga och prioriterade. Vi ser därför även skolledare som en viktig målgrupp för framtida fortbildningsinsatser inom området rasism och vi har under året inlett ett sådant samarbete med Skolverket.

I Malmö stads rapport *Skolgårdsrasism, konspirationsteorier och utanförskap* och i Barnombudsmannens rapport *Om barn och ungas utsatthet för rasism* framkommer att antisemitism och andra former av rasism är en del av barn och ungas verklighet i vardagen. Forum för levande historia delar uppfattningen om att det behövs mer kunskap och ett gemensamt språk för exempelvis skolledare, skolpersonal och andra vuxna som arbetar nära barn och att detta är en förutsättning för att

kunna genomföra systematiska och långsiktiga förändringar i skolan. Det är också därför vi ständigt strävar mot att våra fortbildningar ska få effekter på individ- och organisationsnivå.

I Dembra vänder vi oss till skolan som helhet med processtöd för skolutveckling. Det är mer tidskrävande och tar mycket personalresurser i anspråk jämfört med att enbart erbjuda fortbildningar. Förhoppningsvis kan samarbetet med Skolverket göra att fler skolor kan ta del av detta arbetssätt. Vi vill framhålla att vikten av att allt processtödjande mot utbildningssektorn på området åtföljs av kunskaphöjande insatser med pedagogiska och didaktiska verktyg för att personal ska kunna förstå och bemöta antisemitism och andra former av rasism som kommer till uttryck inom skolan.

Gällande fortbildningsverksamheten om rasism och likvärdigt bemötande för offentliganställda har förändringar genomförts under året för att i så stor utsträckning som möjligt komma närmare deltagarnas yrkesvardag. Det finns dock utmaningar vid fortbildningar för väldigt heterogena grupper av offentliganställda som inte delar yrkesvardag. Under nästa år kommer vi därför ställa högre krav på närvaro av chefer vid våra fortbildningar samt se över vilka målgrupper som har störst behov av våra insatser. Vi hoppas härigenom ytterligare säkerställa att våra insatser ger effekter i verksamheterna. Att erbjuda process- och metodstöd för verksamhetsutveckling är bredare än den nuvarande fortbildningsverksamhet för målgruppen och kräver mer tid och resurser.

Under året har vi erbjudit fördjupningsfortbildningar om specifika former av rasism för både skolpersonal och andra yrkesgrupper. Dessa fortbildningar är mer tidskrävande att planera och genomföra och inom vissa former av rasism har vi inte material för lärare att kunna arbeta vidare med i klassrummet. En fortsatt utveckling av liknande insatser kräver således mer tid och resurser.

Under 2021 släppte myndigheten en rapport om antisemitiska attityder och föreställningar som var en uppföljning av den undersökning som genomfördes 2005. Myndigheten ser ett behov av att liknande undersökningar genomförs på regelbunden basis i Sverige, exempelvis var femte år såsom i Norge. För detta krävs utökade medel.

Samverkan

I regleringsbrevet framgår att myndigheten i genomförandet av uppdraget ska samråda med Skolverket, Statskontoret, Uppsala universitet, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) samt Socialstyrelsen.

Vi har under året haft samverkan med både Uppsala universitet och Statskontoret gällande utbildningsinsatser för offentliganställda. Samverkansavtal med Uppsala universitet finns sedan 2020. Samtal och erfarenhetsutbyte har även förts med

MUCF kring frågor om utbildningsinsatser om hbtqi¹³-frågor. Vi har även ett samverkansavtal med Skolverket gällande gemensamt arbete med Dembra under 2020–2022 och har påbörjat ett samarbete kring fortbildningar för skolledare.

När det gäller utbildningsinsatser för skolans personal har vi under året inlett ett samarbete med Skolverket avseende fortbildning för skolledare. Vi har också samverkat kring fortbildningar om antisemitism med SKMA, samt med Segerstedtinstitutet vid Göteborgs universitet.

Samverkan har för Forum för levande historias del varit väldigt givande. Nya kontaktytor har skapats med ett flera myndigheter och kommuner, vilket också har lett till att Forum för levande historias kompetens efterfrågas i verksamheternas pågående arbete. Vi upprättar också samverkansavtal med de offentliga organisationer som bokar våra fortbildningar för att tydliggöra vad myndigheten ställer för krav vid erbjuden fortbildning. Under året har vi haft en nära samverkan med Länsstyrelsens MR-nätverk.

Myndigheten har även en referensgrupp bestående av representanter för civilsamhällesorganisationer som arbetar mot rasism, homo-, bi-, och/eller transfobi och har under 2021 haft samråd där organisationerna har kunnat komma med synpunkter på delar av verksamheten inom uppdraget. Vi har även haft samråd med de nationella minoriteterna där de har fått komma med synpunkter.

Forum för levande historia: Regeringsuppdrag¹⁴

Aktiviteter, resultat och måluppfyllelse

Forum för levande historia har haft i uppdrag att ta fram och genomföra kompetensutvecklingsinsatser för offentligt anställda om likvärdigt bemötande oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Inom ramen för uppdraget har myndigheten under året utvecklat webbfortbildningen *Kunskap om hbtqi och likvärdigt bemötande* som lanserades i februari 2022. För fullständig redovisning, se bilaga 4.

Brister i bemötandet av hbtqi-personer riskerar att minska tilliten för det offentliga och begränsa individers möjligheter att utöva sina rättigheter. Myndighetens övergripande syfte med arbetet är att genom fortbildning bidra till att öka kunskap och medvetenhet inom offentlig sektor, för att därigenom stärka hbtqi-personers rättigheter och möjligheter i bemötandesituationer.

¹³ I sammanfattningarna använder vi den akronym (hbtqi eller hbtq) som respektive myndighet använder.

Akronymen presenteras genomgående med små bokstäver, även om berörd myndighet använt stora bokstäver.

¹⁴ Regeringsbeslut A2020/02252, Uppdrag att ta fram och genomföra kompetensutvecklingsinsatser för offentligt anställda om likvärdigt bemötande oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.

Målgrupp för webbfortbildningen är offentligt anställda som i sin myndighetsutövning eller verksamhet möter allmänheten, exempelvis på service- eller medborgarkontor eller via telefon på kundtjänst. I målgruppen ingår även personal, chefer och strateger vid kommunal verksamhet, Arbetsförmedling, Försäkringskassa, polis, Statens Servicecenter och andra myndigheter.

Uppdragsprocessen har varit inkluderande och referensgrupper bestående av representanter från civilsamhället och hbtqi-strategiska myndigheter har bjudits in och bidragit med expertis i didaktiska och pedagogiska överväganden, förståelse av begrepp och bemötandefrågor. Under 2021 har träffar med referensgrupper bidragit med inspel gällande tonalitet och språkbruk, pedagogik, struktur och användarvänlighet. Även forskare har bidragit med expertis under utvecklingen av webbfortbildningen. I januari 2022 hölls ett slut-test med deltagare från den tänkta målgruppen.

I februari 2022 lanserades webbfortbildningen *Kunskap om hbtqi och likvärdigt bemötande* genom spridning via myndighetens webbplats, sociala medier, nyhetsbrev, annonsering och pressmeddelande, främst riktat till medier som når målgruppen för fortbildningen. Under året planeras fortsatta spridningsinsatser via myndighetens kanaler samt via andra relevanta plattformar och nätverk. Webbfortbildningen kommer även presenteras för myndigheter under en forumträff för det statliga myndighetsnätverket mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott.

Forum för levande historia har sedan tidigare genomfört lärarledda fysiska fortbildningar om hbtqi och likvärdigt bemötande. Intresset för liknande fortbildningar är stundtals större än myndigheten kan tillgodose. Det finns sedan tidigare ingen motsvarande webbfortbildning på området. Webbfortbildningen utgör således ett viktigt tillskott för spridning av kunskap som kan bidra till att kvalitetssäkra offentliga organisationers bemötande av allmänheten utifrån hbtqi-perspektiv. Webbfortbildning är även ett tids- och kostnadseffektivt sätt att sprida kunskap. Genom webbfortbildning vill myndigheten nå fler i nämnda målgrupper än vad som kan göras med lärarledda fysiska fortbildningar.

Fortbildningen består av sju avsnitt där deltagarna får kunskap om hbtqi-personers levnadsvillkor i historien och i dag samt exempel på bemötandesituationer. Fortbildningen innehåller reflektionsfrågor som även kan användas vid arbetsplatsträffar och liknande sammanhang. Vi hoppas att delar av fortbildningen även kommer användas av myndigheter och kommuner i deras interna kompetensutvecklingsinsatser kring hbtqi och/eller likvärdigt bemötande.

Framtida behov

Webbfortbildningen kommer tillhandahållas som en del av myndighetens utbud under en lång tid framöver. Vi kommer att ta fram en plan för förvaltning av webbfortbildningen för att säkerställa att utbildningen uppdateras när det behövs.

Myndigheten bedömer att fortbildningsinsatser på området är efterfrågade. Genom webbfortbildning kan många nås. Forum för levande historia kommer även att göra en bedömning av huruvida det är lämpligt att framöver komplettera webbfortbildningen med vissa fysiska fortbildningsinsatser.

Länsstyrelsen i Stockholms län: Regeringsuppdrag¹⁵

Aktiviteter, resultat och måluppfyllelse

Regeringen har givit länsstyrelserna i uppdrag att utveckla arbetet mot rasism på arbetsmarknaden. I uppdraget ingår att öka kunskapen och medvetenheten bland aktörer på arbetsmarknaden och i länsstyrelserna om hur begränsande normer verkar kring hudfärg. Uppdraget omfattar samtliga länsstyrelser och Länsstyrelsen i Stockholms län samordnar arbetet.

På följande vis har Länsstyrelsen i Stockholm samordnat uppdraget under 2021:

- På den internationella dagen för avskaffande av rasdiskriminering (21 mars) lanserades en digital utbildning (som togs fram hösten 2020) *Rasism i arbetslivet*, med ett introducerande podcastavsnitt om uppdraget. Information publicerades även på länsstyrelsernas hemsidor om den digitala utbildningen.
- Webbinarier om *Rasism i arbetslivet* har erbjudits länsstyrelsegemensamma sakområdesnätverk, regionala plattformar samt strategiska parter på arbetsmarknaden. Uppskattningsvis är det cirka 1000 anställda inom länsstyrelserna, kommuner och fackförbund som genomfört webinarier.
- En storstadsgrupp med Länsstyrelserna i Skåne, Stockholm och Västra Götaland har bildats då storstadslänen är särskilt utpekade i uppdraget till länsstyrelserna.
- Dialog har skett med länsstyrelsernas nätverk för mänskliga rättigheter för att verka som en plattform för kunskaps- och erfarenhetsutbyte för uppdragets genomförande. Varje länsstyrelse har en kontaktperson för uppdraget och MR-nätverket har varit plattformen där de möts. MR-nätverket har också bidragit vid testning av den digitala utbildningen.
- Genomgående i uppdraget har dialog med Forum för levande historia, Arbetsmiljöverket, Myndigheten för arbetsmiljökunskap och Diskrimineringsombudsmannen hållits vid möten och utbildningen *Rasism i arbetslivet* har erbjudits samtliga.

¹⁵ Regeringsbeslut A2020/01514/MRB, Uppdrag att utveckla länsstyrelsernas arbete mot rasism på arbetsmarknaden.

- Uppdragit forskare vid Lunds universitet att genomföra en studie om hur strukturell rasism uppstår och vidmakthålls på arbetsmarknaden. Studien utmynnade i en rapport kallad *Vita privilegier och diskriminering* som har använts i kunskapsspridningen inom uppdraget.
- Enkätutvärdering av webinariet *Rasism i arbetslivet*, som besvarats av 503 av ett uppskattat antal deltagare om 2600. Av dessa anger en majoritet (mellan 85–96 %) att de i hög eller ganska hög grad är nöjda med utbildningen, har fått ökade kunskaper om rasism i arbetslivet, skulle rekommendera utbildningen till andra, samt att de tror att det finns behov av förstärkta kunskaper om rasism i arbetslivet bland aktörer på arbetsmarknaden.

I enlighet med uppdraget ska länsstyrelserna redogöra till Länsstyrelsen i Stockholms län för hur de inom respektive myndighets verksamhet har bidragit till att utveckla arbetet mot rasism på arbetsmarknaden. Länsstyrelsen Stockholm uppger att i stort sett samtliga länsstyrelser har genomfört interna och externa insatser inom ramen för uppdraget. Däribland har kompetenshöjande insatser utförts, vissa länsstyrelser har informerat om uppdraget i olika forum och spridit kunskap och aktuell information i länet. Länsstyrelser har även utvecklat sitt interna arbete med diskrimineringslagens aktiva åtgärder kopplat till hudfärg. Nästan samtliga länsstyrelser anser att det har funnits ett stort internt och externt intresse och vilja att arbeta mot rasism på arbetsmarknaden.

Ny och/eller fördjupad samverkan med aktörer i regionen har utvecklats av drygt en tredjedel av länsstyrelserna.

Tre länsstyrelser har genomfört ett halvdagswebbinarium internt för chefer, HR, och fackligt förtroendevalda, och tolv länsstyrelser anordnade ett regionalt webbinarium för aktörer som kommuner, regioner, fackförbund, civila samhället och andra arbetsgivare i länet. Cirka 1000 deltog.

Under uppdragets början gjordes en behovsanalys där det framkom att länsstyrelserna har behov av att integrera arbetet i den egna interna verksamheten såväl som i den externa verksamheten i länet. Därför har ett arbete påbörjats med att ta fram ett metodstöd för verksamhetsintegrering av antirasism i ordinarie verksamhet.

Vad gäller genomförandet av uppdraget framkommer det att länsstyrelserna har olika förutsättningar att genomföra uppdraget, vilket kan bero på hur länge de har arbetat med rasismfrågor och/eller myndighetens storlek, styrning, förkunskaper samt andra resursmässiga skillnader. Andra länsstyrelser ser utmaning i att uppdraget är begränsat till arbetsmarknaden, särskilt då länsstyrelsen inte har samverkansstrukturer för arbetsmarknadsfrågor.

Enligt länsstyrelsen i Stockholm har arbetet mot rasism synliggjort att det råder brist på representation vid länsstyrelserna som arbetsplats. Arbetet har också lett till ökad medvetenhet om rådande normer och hindrade strukturer. En annan länsstyrelse påpekar att rasism har fått ett tydligare fokus i arbetet med mänskliga rättigheter och banat vägen för en tydligare prioritering av antirasism i andra verksamhetsområden.

Framtida behov

Flera länsstyrelser uppger att det är svårt att mäta och följa upp resultaten av insatser mot rasism, och att det saknas verktyg som tydliga mål och indikatorer för att analysera resultat och effekter av arbetet. Några länsstyrelser önskar stöd för att koppla samman uppföljningsindikatorer för arbetet mot rasism med andra rättighetsperspektiv.

Arbetet mot rasism på arbetsmarknaden syftar bland annat till att bidra till att undanröja hinder för att personer som riskerar att utsättas för rasism ska få tillgång till lika rättigheter på arbetsmarknaden. För att möta dessa behov föreslår Länsstyrelsen i Stockholm följande två åtgärder:

- **Långsiktig strategi:** Den nationella planen *Samlat grepp* behöver utvecklas från att fokusera på hatbrott till att arbeta mot hur ojämlikhet kopplat till hudfärg skapas och vidmakthålls i samhällets olika delar. En långsiktig strategi skulle kunna innehålla en nationell och regionala samverkansplattformar för dialog och samverkan mellan aktörer (som myndigheter, kommuner, regioner, arbetsgivare, fackförbund, civilsamhälle och akademien) på arbetsmarknaden som kan skapa större gemensamt engagemang och därmed möjlighet till systemomställning för minskad ojämlikhet utifrån hudfärg.
- **Bred satsning på forskning:** Det finns, menar Länsstyrelsen i Stockholm, begränsad forskning i Sverige om begränsande normer kring hudfärg och strukturell rasism. Myndigheten menar att en bred satsning på forskning i hur begränsade normer kring hudfärg och strukturell rasism i Sverige tar sig uttryck och kan motverkas i praktiken inom arbetsmarknadsfrågor är nödvändig.

Länsstyrelsen i Stockholms län: Regeringsuppdrag¹⁶

Aktiviteter, resultat och måluppfyllelse

Regeringen har givit Länsstyrelsen i Stockholms län i uppdrag att öka kunskapen om romska barns och ungas utsatthet för antiziganism, eftersom existerande fördomar och rasism mot romer inom skolan riskerar att påverka skolgången

¹⁶ Regeringsbeslut A2020/01141/MRB, Uppdrag att öka kunskapen om romska barns och ungas utsatthet för antiziganism.

negativt. I uppdraget ingår att anordna riktade informationsinsatser på lokal och nationell nivå som samlar romska barn och unga och att synliggöra frågan bland relevanta aktörer.

Uppdraget har i enlighet med uppdragsbeskrivningen genomförts i nära samverkan med romska företrädare och i samråd med Barnombudsmannen och Forum för levande historia. Målgrupp för uppdraget har varit barn och unga som identifierar sig som romer samt relevanta aktörer, på lokal och nationell nivå. Länsstyrelsen har valt att samverka brett bland unga romer, kommuner, regioner, myndigheter, organisationer och allmänheten, för att nå ut till så många som möjligt givet den korta uppdragstiden (16 månader).

Nedan följer de aktiviteter som myndigheten genomfört under 2021, vilka utgått ifrån uppdragsbeskrivningen samt de utmaningar, möjligheter och behov som identifierats i arbetet med en referensgrupp bestående av representanter för romska barn och unga:

- **Insatser för att öka unga romers inflytande och delaktighet:** Myndigheten tillsatte en referensgrupp med representanter för romska barn och unga. Referensgruppen har haft ett avgörande inflytande på genomförandet av uppdraget genom att delta kontinuerligt i planering och genomförande. Totalt sammanträdde referensgruppen åtta tillfällen. Öppna digitala möten riktade till unga romer har också hållits med syftet att få fler unga romer att dela med sig av sina erfarenheter och delta i arbetet med att ta fram förslag på åtgärder för att motverka antiziganism. Riksorganisationer som myndigheten samråder med inom ramen för det nationella arbetet med nationella minoriteter och romsk inkludering bjöds till dialog kring uppdraget och fick löpande ta del av minnesanteckningar från referensgruppsmöten. De har också ingått i remissrundor och har kunnat följa och lämna synpunkter på genomförandet av uppdraget.
- **Inhämtat aktuell kunskap om unga romers upplevelser av tillgång till sina rättigheter:** En enkätundersökning riktad till unga romer i åldrarna 13–25 har utförts. Undersökningen visar att de flesta av de 85 unga romer som besvarat undersökningen är stolta över sin romska identitet, samtidigt som det är vanligt att känna en otrygghet med att vara öppen i samhället med sin identitet som rom. Utifrån enkätresultatet har Länsstyrelsen tagit fram förslag till åtgärder för att motverka antiziganism, som presenteras under rubriken Framtida behov nedan.
- **Spridit kunskap om minoriteters rättigheter, antiziganism och minoriteten romers historia, språk och situation i Sverige:** Kampanjen *Jag är rom!* har utförts, som fanns tillgänglig på webbplatsen jagarrom.se¹⁷, vars syfte var

¹⁷ Kampanjen Jag är rom! fanns kvar på webbplatsen jagarrom.se till och med december 2021.

att bidra till att stärka barns och ungas identitet och framtidstro, att öka kunskapen bland allmänheten, samt att uppmärksamma behovet bland relevanta aktörer att lyfta frågorna till dagordningen i den egna verksamheten. Drygt 60 kommuner, myndigheter, regioner och organisationer delade information om *Jag är rom!* på sina webbplatser, nätverk och sociala medier. Samtliga kommuner som medverkat i kampanjen har fått en inbjudan till Länsstyrelsens kommunnätverk för arbetet med romsk inkludering, vilket bidragit till att nätverket utökats med två kommuner som inte tidigare deltagit.

Framtida behov

I uppdraget ingår att myndigheten ska lämna förslag på åtgärder för att motverka romska barns och ungas utsatthet för antiziganism. Med avstamp i resultatet av genomförda aktiviteter och i samråd med referensgruppen, Barnombudsmannen, Forum för levande historia, Skolverket, samt Länsstyrelsen Stockholms projekt *Vidga Normen i praktiken*¹⁸ förslår myndigheten följande förslag till åtgärder:

Säkerställa att barn och unga kan vara öppna med sin romska identitet och är trygga i förskola, grundskola och gymnasium genom att:

- huvudman och rektor, inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet, följer upp barns utsatthet för antiziganism och andra former av rasism i förskola, grundskola och gymnasium, analyserar de bakomliggande orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomför åtgärder i syfte att säkerställa trygghet för alla elever.
- ett stödmaterial tillhandahålls för hur huvudman och rektor kontinuerligt kan arbeta främjande, undersökande, upptäckande och åtgärdande för att motverka antiziganism och andra former av rasism.
- ett stödmaterial tillhandahålls för hur förskollärare, lärare och fritidspedagoger kan arbeta aktivt med antirasistisk och normkritisk pedagogik.
- inrätta ett produktionsstöd för framställning av läromedel till förskola, grundskola och gymnasium, med ett normkritiskt och antirasistiskt perspektiv och en mångfald av människor representerade, däribland minoriteten romer och övriga nationella minoriteter.
- stärka kommuners arbete med aktiva åtgärder mot diskriminering för att motverka hinder för minoriteten romer och övriga nationella minoriteter vid rekrytering och befordran.

¹⁸ Vidga normen i praktiken är ett projekt som drivs av Länsstyrelsen Stockholm med finansiering av Europeiska socialfonden, och verkar för att synliggöra och motverka arbetsmarknadens strukturella diskriminering kopplad till hudfärg

Säkerställa att barn och unga har kunskap om samtliga fem nationella minoriteters rättigheter, historia, kultur och situation i Sverige, samt om antiziganism och andra former av rasism, genom att:

- förskollärare, lärare och rektorer inom ramen för förskolläraryrket, lärar- och rektorsutbildningen erhåller nödvändig kompetens för att kunna undervisa om nationella minoriteter samt om antiziganism och andra former av rasism.
- uppdatera och anpassa skolboken *Antiziganismen i Sverige - Om övergrepp och kränkningar av romer under 1900-talet och i dag* till de ändrade kursplanerna med förstärkt innehåll om nationella minoriteter, som träder i kraft den 1 juli 2022.
- tillgängliggöra information om nationella minoriteters rättigheter, antiziganism och andra former av rasism på webbplatser som vänder sig till barn och unga, till exempel minarattigheter.se, umo.se, raddabarnen.se, beo.skolinspektionen.se, bris.se.
- utbilda lärare och annan skolpersonal till mänskliga rättighetsambassadörer, alternativt barnrättsstrateger, med obligatoriska moment om nationella minoriteters rättigheter, historia och situation i Sverige samt olika former av rasism, i syfte att öka kunskapen i förskola, grundskola och gymnasium.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor: Regeringsuppdrag¹⁹

Aktiviteter, resultat och målpåfyllelse

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) har sedan 2014 haft uppdraget att främja en öppen och inkluderande miljö i skolan för unga hbtqi-personer. Uppdragets syfte är att skapa en öppen och inkluderande miljö i skolan för unga hbtqi-personer och motverka homofobi, bifobi och transfobi bland unga. Bakgrunden till uppdraget är att unga hbtqi-personer återkommande drabbas av olika fientliga uttryck som hbtqi-fobi. Insatserna är en del i arbetet för att främja goda levnadsvillkor för alla unga hbtqi-personer.

Den primära målgruppen för arbetet under 2021 har varit ledningen, beslutsfattare rektorer, skolchefer, lärare, elevhälsopersonal och annan skolpersonal inom grundskolans åk 7–9 och gymnasieskolan eftersom dessa tillsammans har möjligheter att påverka förutsättningarna för arbetet med hbtqi-frågor i skolor.

Under 2021 har följande aktiviteter genomförts för att skapa en trygg och inkluderande skola för unga hbtqi-personer:

- Spridning av metodmaterialet *Öppna skolan!* via myndighetens webbplats, övriga digitala kanaler och genom medverkan på konferenser. Stöd materialet

¹⁹ Regeringsbeslut Ku2016/01669/DISK, Insatser för att främja en öppen och inkluderande miljö i skolan för unga hbtqi-personer.

har även digitaliserats och tillgängliggjorts för fler för att nå både beslutsfattare och praktiker. Andra utredningar och stödmaterial som innehåller kunskap om unga hbtq-personers levnadsvillkor och arbete för att främja dessa har också spridits, bland annat *Öppna fritidsverksamheten – Om hbtq, normer och inkludering* (2019) och *Trygga och inkluderande miljöer* (2021).

- Broschyren *Hbtq-personers rättigheter i Sverige* har reviderats och översatts till flera språk. Broschyren vänder sig till målgruppen unga hbtqi- personer som nyligen kommit till Sverige. Broschyren har först och främst spridits via samarbetsorganisationer såsom RFSL och RFSL Ungdom. Den finns också att beställa och ladda ner via myndighetens hemsida. En spridningsplan har tagits fram och kommer genomföras under 2022.
- Framtagande av ny kunskap om unga hbtqi-personer levnadsvillkor har skett på olika sätt. Dels genom en enkätundersökning kring unga hbtqi-personers trygghet och inkludering, vars syfte var att kartlägga kunskapsbehov, kapacitetsbehov, organisatoriska förutsättningar, det systematiska kvalitetsarbetet samt likabehandlingsarbetet på skolorna, kommunala som privata. Dels genom att en intervjustudie med fokus på trygga och inkluderande miljöer i skolan och fritiden har genomförts.
- Initierat arbetet med en webbutbildning med utgångspunkt i stödmaterialet *Öppna skolan*. Webbutbildningen kommer vända sig till såväl beslutsfattare som praktiker för att på det sättet säkerställa och kvalitetssäkra hela styrkedjan inom skolan. Webbutbildningen förväntas vara klar våren 2022.
- En tema-dag med rubriken *Trygga platser för unga hbtqi-personer* har genomförts. Syftet var att synliggöra unga hbtqi-personers erfarenheter av skolan och fritiden.
- Genomfört ett antal kommunikationsinsatser, bland annat en heldagskonferens tillsammans med Skolverket och DO, för att främja en tryggare och mer inkluderande skolmiljö.
- I samverkan med Barnombudsmannen har dialogmöten med hbtqi-strategiska myndigheter och hbtqi-intresseorganisationer hållits för att diskutera en gemensam samverkansmodell för kommande insatser. Det första mötet med myndigheterna och intresseorganisationerna hade också till syfte att presentera enkätresultat avseende trygghet och inkludering för unga hbtqi-personer i skolan. Samtliga deltagare tog upp vikten av samverkan och gemensamma insatser under 2022 började planeras.

De främsta hindren för att genomföra insatser inom uppdraget finns utanför den egna verksamheten. Det gäller exempelvis begränsningar i skolans resurser i form av tid för kompetensutveckling för personalen, tid att fortsätta arbeta med frågorna efter kompetensutvecklingsinsatsen, och stora skillnader i om skolans

ledning prioriterar hbtqi-frågor eller inte. Bakomliggande orsaker till att unga hbtqi-personer kan uppleva otrygghet och utsatthet i skolan finns inte enbart i skolan. För att förändra de normer och strukturer kring kön och sexualitet som skapar och upprätthåller kränkningar, våld och osynliggörande i skolan krävs mer omfattande insatser i övriga samhället med.

Framtida behov

För att uppdraget ska vara mer hållbart och skapa större förutsättningar för kontinuitet gör myndigheten prioriteringar rörande digitalisering. Därtill bedömer myndigheten att information riktad till ledare inom skolan är av stor betydelse för insatsernas hållbarhet eftersom det gör att möjligheterna för att hbtqi-arbetet läggs in i ordinarie strukturer och följs upp återkommande ökar, i stället för att bli enstaka insatser.

MUCF bedömer att genomförda insatser inte är tillräckliga i relation till uppdragets övergripande mål. Myndigheten föreslår att uppdraget ska bli en permanent uppgift för myndigheten. Myndigheten bedömer att uppdraget är skalbart och går att genomföra i en omfattning motsvarande dagens nivå men även på en mer nationellt omfattande nivå med webbutbildning, yrkesspecifika workshops och stöd för beslutsfattare och strateger inom skolväsendet med en ram på runt 5 miljoner kronor.

Myndigheten för stöd till trossamfund: Regeringsuppdrag²⁰

Aktiviteter, resultat och måluppfyllelse

Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) bedriver uppdraget att fortsatt öka kunskapen om säkerhet för moskéer och muslimska församlingar, samt om utsattheten för islamofobi och hatbrott på lokal, regional och nationell nivå i relation till dessa verksamheter. I uppdraget ingår bland annat att utifrån respektive länsstyrelses behov bidra med kunskap och stöd på området till länsstyrelsernas befintliga arbete, och att utbilda lokala styrelseledamöter och verksamhetsansvariga i trossamfunden i säkerhetsfrågor så att kunskapen kan spridas vidare i församlingarna. SST ska verka för att alla muslimska inriktningar ska kunna ta del av insatsen och för att både kvinnor och män i församlingarna involveras i arbetet. Arbetet ska genomföras på ett sådant sätt att relationerna mellan muslimska församlingar, muslimska organisationer, kommuner, länsstyrelser och berörda myndigheter stärks.

Myndigheten arbetar nu med att genomföra uppdraget. Nedan presenteras pågående aktiviteter:

²⁰ Regeringsbeslut A2021/01713, Uppdrag att öka kunskapen om säkerhet för moskéer och muslimska föreningar.

- Arbete med länsstyrelser med kontaktskapande och kunskapshöjande insatser som syftar till att finna en hållbar och långsiktig regional kontakt mellan länsstyrelser och muslimska trossamfund för att gemensamt överblicka den regionala säkerhetssituationen.
- Utvecklandet av en säkerhetsutbildning för lokala styrelseledamöter och verksamhetsansvariga i trossamfunden. Säkerhetsutbildningen ska ge ökad kunskap och kännedom om vilka trygghets- och säkerhetsfrågor som är viktiga för att skapa en trygg moské. SST arbetar med metoden “train the trainer” som går ut på att SST utbildar säkerhetsambassadörer som sedan tar vidare sina kunskaper till den egna organisationen och utbildar styrelseledamöter och andra personer med uppdrag i föreningen eller församlingen. SST:s utbildningsinsats består dels av framtagandet av ett studie- och kunskapsmaterial till säkerhetsambassadörerna, dels av en utbildningshelg för alla säkerhetsambassadörer i augusti 2022. Utbildningen ska nå minst 30 säkerhetsambassadörer från olika församlingar, som i sin tur kommer att nå ut till ett stort antal personer.
- Uppföljning av tidigare genomförda utbildningar. Uppföljningarna resulterade i att förnyad kontaktyta mellan församling och lokala myndigheter etablerades och processer för bättre säkerhet inleddes på många håll. Fortsatta uppföljningar kommer ske framöver.
- Nya arbeten har påbörjats med lokala och regionala insatser. Trollhättan kommun, Malmö stad, och Eskilstuna kommun har, utifrån lokala förhållanden, inlett nya insatser och utvecklingsplaner tillsammans med SST.
- Utvecklat en handbok *Så här kan ni arbeta med er säkerhet – en vägledning för trossamfund* i samverkan med MSB och polisen.
- Ett webinarium hölls i februari 2022 för att presentera och synliggöra den nya handboken om säkerhet för trossamfund.
- Som komplement till säkerhetsutbildningen har SST börjat ta fram en processhandledning, vilket är en handbok till säkerhetsambassadörerna, samt ett kompendium med fördjupande information. Vid framtagningen av processhandledningen planerar myndigheten att samarbeta med studieförbunden som har muslimska församlingar och trossamfund som medlemmar. Detta för att nå ut till fler och för att materialet ska leva vidare efter regeringsuppdragets slut. Av samma skäl ska kunskapen från säkerhetsutbildningen och processhandledningen även att sammanställas och publiceras på SST:s hemsida.

Framtida behov

Myndigheten noterar att det finns fortsatta behov av hållbara arbetsätt i frågan. SST ser ett utrymme för ökad samverkan mellan myndigheter och trossamfund samt ökat engagemang i säkerhetsfrågor från både församlingsstyrelser och verksamhetsansvariga. För att tillgodose dessa behov föreslår SST olika åtgärder, bland annat att skapa en plattform på regional nivå för samverkan mellan trossamfund och myndigheter samt utbildningsinsatser för moskéer och muslimska församlingar om säkerhetsfrågor.

Vetenskapsrådet: Regeringsuppdrag²¹

Aktiviteter, resultat och måluppfyllelse

Vetenskapsrådet bedriver på regeringens uppdrag, i samråd med Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte), ett forskningsprogram om rasism sedan 2016. Forskningsprogrammet omfattar 20 miljoner kronor per år.

Två gånger har utlysningar inom ramarna för forskningsprogrammet genomförts. Den första utlysningen av fleråriga projektbidrag var 2016, med en ram på 80 miljoner kronor fördelat på fyra år (2016–2019). Totalt beviljades 17 projektbidrag. Senast i mars 2022 skulle dessa bidrag vara ekonomiskt och vetenskapligt återrapporterade till Vetenskapsrådet.

En andra utlysning av medel inom programmet skedde 2019, med en ram på 71 miljoner kronor fördelat på fyra år (2019–2022). Temat för utlysningen var *forskning om rasism och diskriminering* och 18 projekt beviljades bidrag. Eftersom programmets medel under 2021 var uppbundna till tidigare beviljade projekt, gjordes under året inte någon ny utlysning. Till de pågående projekten utbetalades 20 miljoner kronor under 2021.

De bidrag som beviljades vid utlysningen 2019 omfattar en bred sammansättning av ämnen inom samhällsvetenskaplig och humanistisk forskning med inriktning på frågor om rasism och diskriminering: bildkonst, historia, juridik, kulturstudier, medievetenskap, psykologi, sociologi, studier av offentlig förvaltning, tvärvetenskapliga studier inom samhällsvetenskap, samt övrig annan samhällsvetenskap. De frågeställningar som behandlas är: användningar av termerna ”ras” och ”rasism” på internet och sociala medier; rasism och diskriminering bland unga; etnisk diskriminering i rättsliga sammanhang; rasdiskriminering hos svenska etniska minoriteters ungdomar; konsumtion, vardagsrasism och vardagsmotstånd; diskriminering bland offentliga tjänstemän; hur medicinsk forskning, policy och klinisk praktik hanterar etniska skillnader i hälsa; genusperspektiv på legitimitet i migrations- och asylprocesser; svensk rasforskning från 1930- till 1970-tal; hushållsarbete och postkolonial rasism; kvinnors

²¹ Regeringsbeslut U2020/06608, U2020/06666, U2016/00588/F. Uppdrag att utlysa medel för ett forskningsprogram inom området rasism.

erfarenheter av islamofobi; sociala normer, implicit bias och diskriminering; inkludering och exkludering på arbetsmarknaden; antirasistisk aktivism i datafieringens tidsålder; invandring och normalisering av rasism i Sverige 2010–2022; ensamkommande minderårigas asylprocesser; förhistoria, ras och instruktioner för “vetenskapligt” resande, cirka 1750–1850; samt det högerextrema metapolitiska projektet i digitaliseringens tidevarv.

Under 2020 arrangerade Vetenskapsrådet i samarbete med Forte en digital vetenskaplig konferens med namnet *Research on Racism and Discrimination: Where Are We and Where Are We Heading?* Sammanlagt var 56 personer anmälda till konferensen.

Framtida behov

Inga framtida behov presenteras i Vetenskapsrådets redovisning.

Förbättrad samordning och uppföljning

I regeringens plan *Samlat grepp* står det att ett flertal aktörer arbetar med olika frågor om rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott i Sverige i dag, men att det saknas samordning av arbetet, ett uppföljningssystem och en samlad rapportering av de olika insatserna.

Forum för levande historia är den myndighet som nu har uppdrag inom detta strategiska område. Forum för levande historias samordningsuppdrag redovisas endast i denna rapport och är därför mer utförligt beskrivet än övriga uppdrag.

Forum för levande historia: Regeringsuppdrag

Här följer en presentation av Forum för levande historias arbete med att samordna och följa upp regeringens plan *Samlat grepp*.

Statligt myndighetsnätverk mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott

Forum för levande historia driver sedan tre år tillbaka det *statliga myndighetsnätverket mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott*. Genom nätverket erbjuder myndigheten bland annat forumträffar, fortbildning och nyhetsbrev. Forumträffarna samlar återkommande statliga myndigheter och ger möjlighet att utbyta erfarenheter och erbjuder kompetensutvecklingsinsatser inom fältet rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott.

Nätverket är öppet att ansluta sig till för alla statliga myndigheter och statliga verksamheter som bedrivs i andra former. För närvarande har omkring 160 myndighetsrepresentanter fördelade på 60 myndigheter valt att ansluta sig till nätverket.²² Under 2022 kommer Forum för levande historia att fortsätta arbetet med att öka statsanställdas kännedomen om nätverket. Detta kommer bland annat att ske genom annonsering.

Forumträffar

Fyra forumträffar genomfördes under 2021. I snitt deltog omkring 66 medarbetare från 29 myndigheter per träff. Träffarna genomfördes som digitala arrangemang, både som en följd av coronapandemin och av att fler myndighetsrepresentanter tycks ha möjlighet att delta vid digitala träffar än vid fysiska.

Utvärderingar av träffarna visar att nöjdheten är hög med träffarnas genomförande och innehåll. Några utvecklingsområden som Forum för levande historia har

²² Dessa siffror är från februari 2022.

identifierat är att erbjuda deltagarna fler möjligheter till erfarenhetsutbyten, fler inslag med fokus på hur arbete mot rasism och hbtqi-fobi kan bedrivas. Inslaget med omvärldsbevakning där aktuella uppdrag och rapporter presenteras översiktligt uppskattas av deltagarna och ska fortsatt ingå som en del vid träffarna.

Under 2022 kommer tre forumträffar att äga rum. En träff var planerad att genomföras i februari, men ställdes in på grund av sjukdom. Myndigheten planerar att genomföra årets träffar som digitala halvdagsträffar.

Forumträff, 11 februari 2021

Träffen inleddes av Forum för levande historias överintendent, Ingrid Lomfors. En representant från Arbetsmarknadsdepartementet vid Regeringskansliet presenterade vad som var på gång inom ramarna för regeringens plan *Samlat grepp*. Forskaren Anders Hellström från Malmö Universitet presenterade olika samhällsvetenskapliga förståelser av begreppet rasism och Oscar Österberg, forskningssamordnare vid Forum för levande historia presenterade resultat från myndighetens rapport *Med egna ögon – svenska vardagsförståelser av rasism*. Edda Manga, forskare vid Mångkulturellt Centrum berättade om en modell som kombinerar kvalitativ och kvantitativ metod med syftet att fungera för att göra återkommande nationella undersökningar av rasismens utveckling i Sverige. Vi genomförde en gruppdiskussion där deltagarna bland annat fick resonera kring frågeställningen ”Ser ni några utvecklingsområden när det gäller statens arbete mot rasism och homo-, bi- och transfobi?”. Vi gjorde också en samtalsrunda där de deltagande myndighetsrepresentanterna kortfattat fick berätta vad som var på gång gällande myndigheternas arbete mot rasism, homo-, bi- och transfobi.

Vid träffen deltog cirka 63 medarbetare från 27 myndigheter.

Forumträff, 10 juni 2021

Träffen inleddes av Caroline Källner, tillförordnad överintendent vid Forum för levande historia. Därefter genomfördes ett samtal på temat ”Islamofobi och antisemitism – vilka likheter och skillnader finns det?” med Henrik Bachner, idéhistoriker och Hasnain Govani, handläggare vid Myndigheten för stöd till trossamfund. Bachner höll även en presentation av studien *Antisemitism i Sverige. En jämförelse av attityder och föreställningar 2005 och 2020*. Kajsa Rosén från Strategirådet ledde en workshop om att utvärdera fortbildningsinsatser mot rasism, homo-, bi- och transfobi. Johanna Olseryd, Brottsförebyggande rådet berättade om en fördjupad studie om de islamofobiska hatbrotten. Örjan Wallin, Myndigheten för stöd till trossamfund berättade om myndighetens kunskapshöjande insatser om islamofobi, hatbrott och stärkt säkerhet för moskéer och muslimska församlingar.

Vid träffen deltog cirka 67 medarbetare från 28 myndigheter.

Forumträff, 15 september 2021

Mikael Öhman Almén, Forum för levande historia, inledde träffen med omvärldsbevakning. Cecilia Viltre, Länsstyrelsen i Stockholms län, ledde ett pass om romska barns och ungas utsatthet för antiziganism. Zarah Melander, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, berättade om kunskaper som tagits fram inom ramarna för myndighetens olika uppdrag att arbeta för lika rättigheter och möjligheter för unga hbtq-personer. Marie Ek, Regeringskansliet, berättade om regeringens ambitioner för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter. Doktoranden Lotta Björkman från Södertörns högskola ledde ett pass om normkritisk pedagogik. Träffen avslutades med att Stefan Andersson, Forum för levande historia, berättade om materialet [*Svåra frågor i klassrummet – hur kan skolan bemöta antidemokratiska uttryck?*](#).

Vid träffen deltog cirka 54 medarbetare från 26 myndigheter.

Forumträff, 8 december 2021

Träffen inleddes av Caroline Källner, tillförordnad överintendent, Forum för levande historia. Johan Kihlberg, Boverket, berättade om myndighetens uppdrag att analysera och bedöma om det vid förmedling av bostäder förekommer missgynnanden som skulle kunna utgöra diskriminering. Ulrika Gustafsson, Delegationen mot segregation, gav en lägesbild av segregationen i Sverige och vad myndigheten anser bör göras. Kitimbwa Sabuni, Länsstyrelsen i Stockholms län, berättade om resultaten från en förstudie om hur rasism sker i arbetslivet. Malte Sundberg, utvecklingsledare vid Amphi, gav en förhandsvisning av den webbfortbildning om hbtqi och likvärdigt bemötande för offentliganställda som Amphi utvecklat på uppdrag av Forum för levande historia. Ett urval av de deltagande myndigheterna fick berätta om sitt pågående arbete mot rasism, homo-, bi- och transfobi.

Vid träffen deltog cirka 79 medarbetare från 38 myndigheter.

Rundabordssamtal, 21 april 2021

I dialog som Forum för levande historia har fört med myndigheter så har mindre fora för erfarenhetsutbyten efterfrågats där det finns möjlighet att fokusera på en specifik sakfråga. Under 2020 lanserade därför myndigheten rundabordssamtal som ett nytt format för erfarenhetsutbyten och komplement till forumträffarna.

Under 2020 genomfördes ett rundabordssamtal som fokuserade på rättsprocessen för hatbrott. Träffens syfte var att öka kunskapen om olika parter roller och ansvar under rättsprocessen, från att ett hatbrott begås till att en gärningsperson avtjänar sitt straff. Särskilt fokus låg på att identifiera utvecklingsområden och gemensamt hitta lösningar för att säkra att misstänkta hatbrott hanteras på bästa sätt och att fler brott kan klaras upp.

År 2021 genomfördes ett uppföljande samtal i samarbete med Göteborgs universitet. Samtalets syfte var att dela lärande exempel och byta erfarenheter kring framgångsrika arbetssätt i rättsprocessen. Till samtalet inbjöds representanter för myndigheterna Brottsförebyggande rådet, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Domstolsverket, Brottsoffermyndigheten, Kriminalvården samt de ideella organisationerna Civil Rights Defenders, Brottsofferjouren och RFSL stödmottagning.

Under samtalet diskuterades framgångsfaktorer i arbetet mot hatbrott. Exempel på framgångsfaktorer som nämndes är ett gott bemötande, att målsäganden får återkoppling i skrift och i tal, att hatbrott hanteras av poliser och åklagare som har särskild kompetens kring just hatbrott och att olika parter i rättsprocesser har kunskap om varandras arbete. För en mer utförlig redogörelse av träffens innehåll, se mötesdokumentation i bilaga 5.

Vid träffen deltog cirka 24 medarbetare från 7 myndigheter och tre ideella organisationer.

Seminarie serie om rasism i historien och i dag

Under 2020 inleddes en serie frukostseminarier om rasism i historien och i dag. Varje seminarium fokuserar på en särskild form av rasism. Seminarie serien är tänkt att knyta ihop den historiska och samtida dimensionen i myndighetens uppdrag, visa på arbete som bedrivs inom det offentliga och erbjuda fördjupning inom specifika former av rasism och liknande former av fientlighet.

Under 2020 inleddes serien med ett frukostseminarium om afro fobi. Under 2021 genomfördes två frukostseminarier inom ramarna för seminarie serien, ett om rasism mot samer och ett om antiziganism.

Frukostseminarium, 17 mars 2021

Ett seminarium arrangerades på temat ”Rasism mot samer i historien och i dag”. Seminariet kretsade kring frågor om hur koloniseringen av Sápmi, försvenskning spolitiken och rasbiologin påverkar samer i dag.

Medverkade i samtalet gjorde Maja Hagerman, journalist och författare, Per Olof Nutti, styrelseordförande i Sametinget och Ola Anders Sikku, ledarskribent.

Seminariet livesändes på Facebook och på myndighetens [webbplats](#) där det även kan ses i efterhand.²³

Frukostseminarium, 12 maj 2021

Ett seminarium arrangerades på temat Antiziganism i historien och i dag. Seminariet kretsade kring frågan: Hur kan kunskap om diskrimineringen mot romer i historien bidra till och vara en viktig utgångspunkt för arbetet med att

²³ Hittills har uppskattningsvis 11 300 personer sett seminariet. Dessa siffror är från april 2022.

förbättra situationen för romer i dag?

Medverkade i samtalet gjorde: Diana Nyman, nationellt sakkunnig i romska frågor, Hans Caldaras, sångare, kompositör, författare, debattör och romsk sakkunnig, Jan Selling, forskare vid Södertörns högskola och Thomas Hammarberg som var ordförande för Kommissionen mot antiziganism.

Seminarieret livesändes på Facebook och på myndighetens [webbplats](#) där det kan ses i efterhand.²⁴

Seminarium på MR-dagarna, 20 april 2021

Utöver frukostseminarieserien arrangerade Forum för levande historia ett seminarium på temat ”Hur arbetar offentlig sektor mot rasism” på MR-dagarna. Bakgrund till val av seminariets tema är att svenska myndigheter och kommuner årligen möter miljontals invånare. Alla har rätt att få ett likvärdigt och bra bemötande oavsett exempelvis var vi bor, vad vi tror på eller vilken hudfärg vi har. Samtidigt finns det en risk att mötena påverkas av begränsande normer eller stereotypa föreställningar. Detta seminarium satte därför fokus på hur vi kan arbeta för ett mer likvärdigt bemötande.

Medverkade i seminariet gjorde Daniel Godman, Polismyndigheten, Mikael Öhman Almén, Forum för levande historia, Salem Yohannes, konsult inom mänskliga rättigheter och Åsa Trotzig, Försäkringskassan.

Under seminariet presenterades även webbfortbildningen [Kunskap om rasism och likvärdigt bemötande](#) som Forum för levande historia tagit fram för offentliganställda. Seminariet sändes live och finns tillgängligt att se i efterhand [med](#) eller [utan](#) teckentolkning.²⁵

Nyhetsbrev

Under 2021 har 6 nyhetsbrev skickats till dem som anslutit sig till det statliga myndighetsnätverket mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott. Under 2022 har 2 nyhetsbrev skickats hittills. Under året kommer 4 ytterligare nyhetsbrev att skickas ut.

Nyhetsbrevet innehåller erbjudanden om forumträffar och fortbildningar från Forum för levande historia och information om aktuella uppdrag, nyheter och rapporter på temat rasism, homo-, bi- och transfobi.

Nyhetsbrevet har cirka 290 mottagare.²⁶

²⁴ Hittills har uppskattningsvis 4 750 personer sett seminariet. Dessa siffror är från april 2022.

²⁵ En uppskattning av antalet personer som såg seminariet via MR-dagarnas plattform under eller i anslutning till att seminariet livesändes var 100.

²⁶ Dessa siffror är från mars 2022.

Spridningsinsatser

Forum för levande historia har under 2021 berättat om myndighetens arbete med att samordna regeringens plan *Samlat grepp* vid en mängd olika möten, seminarier, föreläsningar och liknande sammanhang. Målgrupp för arrangemangen har framför allt varit offentliganställda, men även exempelvis allmänhet och studenter. Här följer två exempel på spridningsinsatser.

Det Nordiska ministerrådets DIS-nätverk ska bidra till att förebygga diskriminering, marginalisering och våldsam extremism samt främja demokratiskt medborgarskap bland barn och unga. Den 27 maj 2021 bidrog Sverige med punkten ”Nationella handlingsplaner mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott – hur kan vi i Norden lära av varandra?”. Punkten leddes av Forum för levande historia.

Under 2021 turnerade en Demokratistuga i Sverige för att fira 100 år av demokrati. Länsstyrelsen i Västra Götaland stod värd när stugan kom till Kungssportsplatsen i Göteborg. Forum för levande historia bidrog med en förinspelad föreläsning om statens arbete mot rasism. Föreläsningen sändes live 30 oktober 2021. Den teckentolkades och [kan ses i efterhand](#).

För en detaljerad specifikation av spridningsinsatser, se bilaga 6.

Referensgrupp

En referensgrupp bestående av ideella organisationer har knutits till uppdraget. Till den har organisationer bjudits in som arbetar generellt mot rasism, eller mot specifika former av rasism samt organisationer som arbetar mot homo-, bi- och transfobi. Det primära syftet med gruppen är att Forum för levande historia kontinuerligt ska få återkoppling på genomförandet av uppdraget.

Cirka 30 organisationer ingår i referensgruppen. Under maj 2022 planerar Forum för levande historia att genomföra en träff för referensgruppen då den får lämna återkoppling på denna redovisning. Gruppens medskick sammanställs i en egen bilaga som skickas till Regeringskansliet.

Följande referensgruppmöten har genomförts sedan föregående redovisningstillfälle:

Referensgruppträff, 27 maj 2021

Representanterna fick möjlighet att lämna synpunkter på Forum för levande historias samlade rapportering. Synpunkterna sammanställdes och skickades till Regeringskansliet. Gruppen fick också en uppdatering om vad som var på gång i Forum för levande historias verksamhet gällande arbete mot rasism, hbtqi-fobi och hatbrott.

Referensgruppträff, 24 november 2021

Gruppen fick en uppdatering om vad som var på gång i Forum för levande historias verksamhet gällande arbete mot rasism, hbtqi-fobi och hatbrott. Vi berättade bland annat om myndighetens kartläggning av människors erfarenheter av rasism i kontakt med svenska myndigheter samt attitydundersökningen om antisemitism. Vi berättade också om myndighetens fortbildningsinsatser i historien och i dag för offentliganställda och skolpersonal. Vid träffen fick deltagarna möjlighet att ställa frågor och lämna synpunkter på arbetet.

Regeringens plan *Samlad grepp* i relation till hbtqi-handlingsplanen och hbtqi-strategin

Med start 2022 har Folkhälsomyndigheten fått i uppdrag att samordna, stödja och följa upp regeringens handlingsplan för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter.²⁷

Sedan Forum för levande historia fick uppdraget att samordna och följa upp den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott 2016 har myndighetens insatser inom ramarna för uppdraget varit inriktade på att samordna och följa upp arbete mot rasism och homo-, bi- och transfobi. Det statliga myndighetsnätverket mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott och de insatser som erbjuds inom ramarna för det, exempelvis forumträffar, rundabordssamtal, nyhetsbrev, lärande exempel och spridningsinsatser, har fokus på frågor om rasism och homo-, bi- och transfobi. Detsamma gäller de uppföljningsinsatser som utförts inom uppdraget.

I [delredovisningen av samordnings- och uppföljningsuppdraget år 2018](#) påtalade Forum för levande historia en gränsdragningsproblematik som aktualiseras både vad gäller styrning och uppföljning av hbtq-frågorna²⁸, mot bakgrund av att hbtq-frågorna ingick både i regeringens plan *Samlad grepp* och regeringens strategi för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Forum för levande historia påtalade att detta kan innebära en risk för dubbelarbete inom det offentliga. Myndigheten föreslog då att regeringen skulle se över hur styrningen och uppföljningen av dessa frågor ska se ut i relation till regeringens plan *Samlad grepp*.²⁹

Forum för levande historia vill betona vikten av att risker för dubbelarbete mellan samordnings- och uppföljningsstrukturer minimeras och möjligheter till synergier maximeras. Vi vill också betona att Forum för levande historia löpande sedan 2017 gjort en rad olika uppföljningsinsatser som skulle kunna vara av relevans för

²⁷ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2022/januari/folkhalsomyndigheten-har-nu-ansvar-for-att-folja-upp-regeringens-hbtqi-handlingsplan/> hämtad 2022-02-09.

²⁸ Akronymen hbtq var då ännu inte ändrad till hbtqi.

²⁹ Forum för levande historia. (2018). *Delredovisning 2018 av uppdrag att samordna och följa upp den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott (KU2016/02629/DISK)*. https://www.levandehistoria.se/sites/default/files/delredovisning_2018_av_uppdrag_ku2016_02629_disk_inkl_bilagor.pdf s. 77, hämtad 2021-03-25.

samordnings- och uppföljningsuppdraget av hbtqi-strategin och handlingsplanen. Det återstår för Regeringskansliet att klargöra vilka konsekvenser det ska få för Forum för levande historias genomförande av samordningsuppdraget när det nu finns en ytterligare aktör som genomför samordnings- och uppföljningsinsatser på hbtqi-området.

Civila samhället: ökat stöd och fördjupad dialog

I regeringens plan *Samlat grepp* uttrycks att organisationer i det civila samhället är centrala aktörer i arbetet mot rasism. Regeringen anser att det är mycket viktigt att det förs kontinuerliga dialoger, i form av till exempel samråd eller sakråd, mellan regeringen och det civila samhällets organisationer i dessa frågor. Tidigare givna bidrag till det civila samhällets organisationer inom detta område visar, menar regeringen, på goda resultat och effekter. Regeringen anser att det finns behov av stöd till projekt mot rasism och liknande former av fientlighet som drivs av det civila samhällets organisationer.

Inom detta strategiska område redovisas Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor uppdrag.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF): Årsredovisning³⁰

Myndighetens statsbidrag

Ett av MUCF:s kärnuppdrag är att fördela statsbidrag till ideella organisationer och stiftelser.

Myndigheten återrapporterar bland annat följande bidrag:

- statsbidrag till verksamhet mot rasism och liknande former av intolerans
- organisations- och etableringsbidrag till organisationer för homosexuella, bisexuella, transsexuella eller personer med könsöverskridande identitet eller uttryck
- statsbidrag för insatser som främjar mötesplatser för unga hbtqi-personer
- statsbidrag till organisationer bildade på etnisk grund

Statsbidrag till verksamheter mot rasism och liknande former av intolerans

Myndigheten har haft uppdraget att fördela bidrag till verksamheter mot rasism och liknande former av intolerans sedan 2008. I regleringsbrevet för 2021 tilldelades MUCF 14 320 000 kronor att fördela som stöd till verksamheter mot rasism och liknande former av intolerans. MUCF uppger att två organisationer återbetalade hela det beviljade beloppet då organisationerna drog tillbaka sin ansökan, vilket gjorde att myndigheten fick 1 320 863 kronor extra att fördela i omgång 2. Under

³⁰ MUCF:s årsredovisning för 2021.

året fick myndigheten i uppdrag att fördela ytterligare 3 000 000 till verksamhet mot rasism och liknande former av intolerans vilket innebar att det samlade beloppet som fanns för fördelning 2021 var 17 000 000 kronor.

Syftet med bidraget är att stödja verksamheter som motverkar eller förebygger rasism eller liknande former av intolerans som kan ta sig uttryck i bland annat antisemitism, islamofobi, afrofofi, antiziganism, rasism mot samer, homo- och transfobi samt annat specifikt uttryck av rasism eller intolerans.

Av de 23 projekt som fått bidrag 2021 arbetar 15 mot antisemitism, 16 mot islamofobi, 15 mot afrofofi, 15 mot antiziganism, 11 mot homofobi och transfobi, 9 mot rasism mot samer och 4 mot annat specifikt uttryck av rasism eller intolerans.

Statsbidrag till hbtq-organisationer

I regleringsbrevet för 2021 tilldelades MUCF 11 298 000 kronor att fördela som stöd till organisationer för homosexuella, bisexuella, transsexuella eller personer med könsöverskridande identitet eller uttryck. En organisation återbetalade hela det beviljade beloppet, vilket gjorde att myndigheten fick 522 978 kronor extra att fördela bland övriga organisationer.

Syftet med bidraget är att stödja organisationernas egna initiativ och verksamheter med ändamål att stärka ställningen i samhället för hbtq-personer.

Statsbidraget fördelas som etablerings- eller organisationsbidrag. Ett etableringsbidrag fördelas med ett fast belopp på 150 000 kronor per organisation. Organisationsbidraget har en fast del och en rörlig del. Det fasta bidraget är 150 000 kronor per organisation. Under 2021 tilldelades sammantaget 10 hbtq-organisationer organisationsbidrag och totalsumman var 11 297 997 kronor. Ingen organisation tilldelades etableringsbidrag under 2021 av MUCF.

Statsbidrag för insatser som främjar mötesplatser för unga hbtqi-personer

Under mars 2021 fick MUCF 2 000 000 kronor att fördela till insatser som främjar mötesplatser för unga hbtqi-personer. Syftet med bidraget är att ge stöd till civilsamhället för insatser som främjar mötesplatser för unga hbtqi-personer.

18 organisationer ansökte om statsbidrag för insatser som främjar mötesplatser för unga hbtqi-personer, varav 4 organisationer beviljades statsbidraget.

Statsbidrag till organisationer bildade på etnisk grund

I regleringsbrevet för 2021 tilldelades MUCF 18 905 000 kronor att fördela som stöd till organisationer bildade på etnisk grund. Syftet med bidraget är att stärka organisationernas egna initiativ och verksamheter som rör kultur, språk, identitet och delaktighet i samhället.

Stödet fördelas i två former: etableringsbidrag och organisationsbidrag. Under 2021 tilldelades 48 organisationer organisationsbidrag och totalsumman var 18 904 999 kronor. Ingen organisation tilldelades etableringsbidrag under 2021 av MUCF.

Ett förstärkt förebyggande arbete på nätet

I regeringens plan *Samlat grepp* står att budskap som ger uttryck för rasism, liknande former av fientlighet och extremism och som tidigare endast fördes fram i extrema sammanhang nu dagligen sprids i kommentarsfält och sociala medier och därmed får genomslag i högre grad än tidigare. Med ökad tillgång till och användning av internet blir det viktigare att höja medie- och informationskunnigheten. Regeringen anser också att det finns behov av att förbättra skyddet mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott på internet.

Inom detta strategiska område redovisas Statens medieråds arbete.

Statens medieråd: Regeringsuppdrag³¹

Aktiviteter, resultat och måluppfyllelse

Statens medieråd arbetar med uppdraget att identifiera och sammanställa metoder för att motverka att barn och unga utsätts för rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott på nätet. Därtill ska myndigheten inom ramen för uppdraget sprida de metoder som visat sig ha positiv effekt för att motverka rasism. Myndigheten tar avstamp i tidigare genomförda projekt, bland annat *No Hate Speech Movement*, forskningsöversikten *Utsatt på internet* (2020) och den kunskap som finns framtagen genom den återkommande enkätundersökningen *Ungar och medier*.

Statens medieråd har inlett samverkan med Barnombudsmannen, Forum för levande historia och MUCF. Därtill har erfarenheter och kunskaper inhämtats från andra aktörer som Statens skolverk, Specialpedagogiska skolmyndigheten och Stiftelsen Friends.

Identifierandet av metoder för att motverka rasism bland barn och unga på nätet är under arbete och är planerat att fortgå under våren 2022. Myndigheten ska hitta forskningsunderlag samt studier och utvärderingar som görs av olika organisationer och andra myndigheter. Statens medieråd lyfter att kunskapsunderlaget som behandlar svensk kontext är begränsat, och således kommer internationella studier och utvärderingar inkluderas. Bristen på studier som utvärderar effekt på ett vetenskapligt sätt framförs som en stor utmaning i arbetet.

³¹ Regeringsbeslut A2021/00972, Uppdrag att ta fram metoder som kan motverka rasism på nätet bland barn och unga.

Resultaten kommer att diskuteras med externa forskare och därefter sammanställas i en rapport. Ambitionen är att kunna lyfta delar ur underlaget och presentera det som är särskilt relevant för målgrupperna på ett användbart sätt.

Möjliga målgrupper för rapporten som identifierats är bland annat skolmyndigheter, olika organisationer och aktörer som möter barn och unga samt vårdnadshavare. Ambitionen är att ge ökad kunskap om hur man kan arbeta förebyggande på olika arenor och med fokus på vuxna som möter barn och unga. Barn och unga tillbringar en stor del av sin vardag i skolan vilket gör att just skolans personal och de som når skolans personal är viktiga målgrupper. Hösten 2022 kommer förändringar i läroplanens inledande delar att implementeras, vilket kommer att aktualisera skolors arbete med bland annat rasism och hbtqi-frågor. Detta kan ge ökade möjligheter att nå fram med olika slags material riktade till skolväsendet (till exempel huvudmän, skolledare, lärare, personal på fritidshem och öppen fritidsverksamhet).

Spridning av arbetets resultat bedömer myndigheten kommer kunna initieras under hösten 2022. I spridningsarbetet kommer myndigheten dra nytta av de kommunikationskanaler och nätverk, bland annat MIK-nätverket (medie- och informationskunnighet), som myndigheten redan har.

Eftersom barn och unga är utsatta för rasism på alla arenor där de deltar, och inte bara på nätet, är det nödvändigt att se barns och ungas vardag som en helhet. Det räcker inte att stärka barn och unga som medieanvändare utan det krävs även att vuxna arbetar för att skydda barn och unga så att de inte blir utsatta för rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott på nätet. Samtidigt sker en stor del av barns och ungas aktiviteter på nätet utan närvarande vuxna. Därför kan det bli aktuellt även med material som riktar sig direkt till barn och unga. Resultaten från kunskapsunderlaget kommer att vara styrande i prioriteringen av vad för slags material som kommer att spridas samt i vilket format.

Inför spridning av resultaten från den initiala kartläggningen kommer det att föras dialog med olika organisationer som arbetar med frågorna. Detta för att säkerställa att resultaten presenteras på ett användbart och relevant sätt.

Framtida behov

Inga framtida behov presenteras i Statens medieråds redovisning.

Ett mer aktivt rättsväsende

I regeringens plan *Samlat grepp* står det att undersökningar visar att många som utsätts för hatbrott har ett lågt förtroende för polisen och dess förmåga att utreda och lagföra hatbrott, vilket kan påverka anmälningsbenägenheten. I planen beskriver regeringen också behovet av att ta fram en enhetlig rutin för handläggning av hatbrott hos Åklagarmyndigheten. Vidare uttrycks att det är centralt att den kunskap som produceras om hatbrott är användbar och utgör ett bra underlag för att relevanta insatser ska kunna genomföras.

Inom detta strategiska område redovisas Brottsförebyggande rådets arbete.

Brottsförebyggande rådet: Redovisning av uppdrag³²

Hatbrottsstatistiken

Av Brottsförebyggande rådets (Brå) instruktion framgår att myndigheten ska ta fram kunskap om hatbrott. Vartannat år ska myndigheten ta fram statistik om hatbrott och vartannat år genomföra fördjupande studier om hatbrott.

Under 2021 producerade Brå, utifrån en ny metod, statistik över de ärenden som hatbrottsmarkerats av polisen. Den nya metoden kan användas för att följa upp polisens sätt att hantera anmälningar med hatbrottsmotiv. Den nya statistiken baseras på ett annat dataurval än Brås tidigare hatbrottsstatistik, vilket innebär att de inte är jämförbara.

Statistiken som Brå producerat bygger på anmälningar som polisen har hatbrottsmarkerat och där Brå har identifierat hatbrottsmotiv. Statistik redovisas också över anmälningarnas regionala och kommunala fördelning. På en övergripande nivå var främlingsfientliga och rasistiska hatbrott (55 procent) vanligast bland de anmälda hatbroten 2020, följt av hatbrott mot religiösa grupper (17 procent) och hbtqi-relaterade hatbrott (13 procent). Resterande 15 procent bedömdes som ospecificerade hatbrott, då det inte gick att utläsa vilket specifikt motiv som låg bakom det anmälda hatbrottet.

Den vanligaste brottskategorin vid hatbrottsmotiven under 2020 var ofredande (25 procent), följt av hets mot folkgrupp (23 procent) och olaga hot (15 procent). Den vanligaste brottsplatsen för de anmälda hatbroten var allmän plats (20 procent), följt av i den utsattas hem eller i anslutning till det (19 procent) och på den utsattas arbetsplats (11 procent). Hatbrott i digitala miljöer, sociala medier och övriga internet utgjorde tillsammans 17 procent av de anmälda broten med hatbrottsmotiv. Ytterligare 10 procent skedde i skolmiljö.

³² Brås redovisning av uppdrag för 2021.

Den utsatta var en man i 38 procent av anmälningarna och en kvinna i 27 procent. I 28 procent var det ingen fysisk person som utsattes då dessa anmälningar till stor del gällde brottstyper som klotter, skadegörelse eller hets mot folkgrupp. I 32 procent av anmälningarna var gärningspersonen en okänd person för den utsatta och i 26 procent bedömdes relationen som ej relevant mellan utsatt och gärningsperson. I 10 procent av anmälningarna var gärningspersonen en granne till den utsatta och i 8 procent en person som den utsatta kände till namn eller utseende. Relativt få av de anmälda hatbrotten begicks av en skolkamrat (3 procent), kollega (1 procent), vän/bekant (2 procent), släkting (2 procent) eller före detta partner (1 procent) till den utsatta.

Som ansvarig för hatbrottstatistiken har Brå åtaganden gentemot det internationella samarbetsorganet för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR) och EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA), vilket bland annat innebär att Brå lämnar statistiska uppgifter angående polisanmälda hatbrott till dem.

Inom ramen för statistikverksamheten har Brå utfört följande aktiviteter under 2021:

- Deltagit i Forum för levande historias nätverksträffar och rundabordssamtal om rättsprocessen för hatbrott.
- Deltagit på internationella möten för hatbrott med FRA:s arbetsgrupp om hatbrottsregistrering, datainsamling och rapportering av hatbrott samt på ODIHR:s årliga möte för nationella kontaktpersoner för hatbrott.
- Föreläst om statistik över demokrati- och hatbrott på utbildning för polisanställda.
- Presenterat den nya metoden för hatbrottsstatistiken för bland annat Europarådet tillsammans med Georgiens myndigheter. Då statistiken publicerades sent på året hölls de flesta presentationer under 2022.

Under 2021 gav regeringen Brå i uppdrag att analysera möjligheterna att komplettera bakgrundsinformation i den Nationella trygghetsundersökningen (NTU) i syfte att inhämta uppgifter om hbtqi-personers utsatthet för brott, trygghet och förtroende för rättsväsendet. I uppdraget ingår även att analysera i vilken mån bakgrundsinformation kopplat till andra diskrimineringsgrunder som inte redan ingår i NTU är möjliga att inkludera. Brå ska redovisa uppdraget senast den 1 juni 2022.

Forskningsrapporter om hatbrott

I mars 2021 publicerade Brå, på uppdrag av regeringen, rapporten *Islamofobiska hatbrott* (2021:3). I rapporten beskriver Brå de islamofobiska hatbrottens karaktär, var de begås och mot vem, samt vilka konsekvenser som dessa handlingar har för

de utsatta. Rapporten belyser även andra uttryck för islamofobi, i form av negativa föreställningar och attityder som finns mot islam och muslimer.

Under året har Brå vid ett flertal tillfällen föreläst om rapporten, bland annat genom följande aktiviteter:

- Medverkat i ett webinarium om islamofobiska hatbrott anordnat av Myndigheten för stöd till trossamfund och Institutet för forskning om mångreligiositet och sekularitet vid Södertörns högskola.
- Föreläst om islamofobiska hatbrott vid ett seminarium om religiösa minoriteters utsatthet anordnat av riksdagens interreligiösa råd.
- Föreläst om islamofobiska hatbrott på en nationell konferens för åklagare som utreder hatbrott.
- Spelat in en podd om islamofobiska hatbrott inom ramen för Brås poddserie Snacka om brott.

Brå har även deltagit vid nätverksträffar inom ramen för det statliga myndighetsnätverket mot rasism, liknande former av fientlighet samt hatbrott vid Forum för levande historia.

Under 2021 gav regeringen också Brå i uppdrag att göra en fördjupad studie av afrofbiska hatbrott. Brå ska i studien belysa den afrofbiska hatbrottslighetens karaktär i syfte att få förbättrad kunskap för att kunna stärka det förebyggande arbetet mot rasism, särskilt afrofb. Brå ska redovisa uppdraget senast den 25 november 2022.

Våldsbejakande extremism

Center för våldsbejakande extremism (CVE) har funnits vid Brå sedan 2018. CVE förstärker arbetet mot våldsbejakande extremism genom att samla och sprida kunskap samt stärka samordning och ge stöd till olika aktörer i deras dagliga arbete. Kunskapen om förebyggande av våldsbejakande extremism baseras på forskning och beprövad erfarenhet. Centret ska främja utvecklingen av det förebyggande arbetet på nationell, regional och lokal nivå samt verka för en högre grad av samordning och effektivitet i det förebyggande arbetet. Andra centrala uppgifter är att ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar frågor om våldsbejakande extremism.

Under 2021 har CVE bland annat genomfört följande aktiviteter:

- PM om våldsbejakande högerextrem accelerationism. Accelerationism kan beskrivas som en politisk strategi som bygger på grundtanken att samhällsutvecklingen följer ett ideologiskt förutbestämt schema mot undergång. CVE menar att på senare år har accelerationismen fått brett genomslag inom extremhögerens yttersta kant, vilket bland annat tar sig uttryck på onlineplattformar där budskapet att ett oundvikligt apokalyptiskt

raskrig mellan ”vita” och ”icke-vita” bör skyndas på genom ökad polarisering och politiskt våld sprids. Svenskar tycks, menar CVE, i betydande grad röra sig på onlineplattformar där accelerationistisk högerextrem propaganda och kommunikation delas. CVE uppmanar därför svenska myndigheter att vara uppmärksamma på den accelerationistiska högerextremismen.

- PM om Islamiska staten i provinsen Khorasan.
- Webbinarium gällande sekretessbrytande bestämmelser samt om svårigheten att lämna eller hoppa av extremistiska miljöer.
- Under året fortsatte CVE att sammankalla till nätverksmöten digitalt. Exempelvis ett myndighetsnätverk och ett socialtjänstnätverk men startade även ett nätverk för skolaktörer.
- CVE:s mobila stödteam har trots pandemin fortsatt stödja kommuner, genom digitala möten, med bland annat lägesbilsarbete, möjligheter att dela information mellan myndigheter och samverka i det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism.
- CVE har en stödfunktion i form av en telefon dit yrkesverksamma på lokal nivå kan ringa för att söka stöd. Under 2021 tog de emot 97 samtal.
- Forsvarets forskningsanstalt har på CVE:s uppdrag gjort en förstudie om sambandet mellan våldsbejakande extremism och hedersrelaterat våld och förtryck. Forsvarshögskolan publicerade en av CVE finansierad rapport om extremistmiljöers transnationella kopplingar.

Utvecklingsområden för arbetet

I tidigare redovisningar har Forum för levande historia pekat på utvecklingsområden för det nationella arbetet på området som vi identifierat genom att samordna och följa upp regeringens plan *Samlat grepp*. Flera av dessa kvarstår:

Sedan regeringens plan *Samlat grepp* lanserades har flera uppdrag tillkommit inom ramarna för planen. Planen har dock inte uppdaterats. Det finns inte någon formell lista över vilka myndigheter som ingår i planen. Alla uppdrag har inte heller sorterats under något av planens strategiska områden. Det gör att det kan vara svårt, för såväl myndigheter som för allmänhet, att få en samlad bild av helheten.

Flera av myndigheterna lyfter i sina redovisningar behovet av kontinuitet och långsiktighet i uppdrag.

Forum för levande historia har tidigare påtalat behovet av samordning mellan aktörer som samordnar, följer upp och stödjer införlivandet av horisontella perspektiv (såsom mänskliga rättigheter, barnets rättigheter, jämställdhet, hbtqi, arbete mot rasism och ökad tillgänglighet) i offentliga verksamheter. Det pågår flera sådana initiativ, vilket är positivt, men behovet finns även fortsatt.

Begreppet ”liknande former av fientlighet” avser i regeringens plan *Samlat grepp* bland annat homo-, bi- och transfobi och betraktas av regeringen som en självklar del i planen. Samtidigt finns det nu även en hbtqi- handlingsplan och en hbtqi-strategi. Forum för levande historia vill påtala den gränsdragningsproblematik som därmed aktualiseras både avseende samordningen och uppföljningen av hbtqi-frågorna.

Forum för levande historia ser behov av att fortbildningar för myndigheter kompletteras med processtöd i deras arbete mot rasism, homo-, bi- och transfobi. Forum för levande historia axlar gärna uppdraget att successivt utveckla ett sådant processtöd.

Inom ramarna för regeringens plan *Samlat grepp* erbjuder flera aktörer fortbildning om rasism och liknande former av fientlighet till offentligfinansierade verksamheter. För att dessa fortbildningsinsatser ska göra avtryck i verksamheterna krävs att de mottagande organisationerna uppfattar att de har ett uppdrag att själva bedriva utvecklingsarbete på området. Här skulle regeringen kunna ta ställning till om styrningen behöver förtydligas. Forum för levande historia har i tidigare redovisningar pekat på att det kan finnas ett outnyttjat utrymme vad gäller styrning av statliga myndigheter, exempelvis utifrån *förordningen (1986:856) om de statliga myndigheternas ansvar för genomförandet av integrationspolitiken*. Exempel på förtydligad styrning kan sannolikt hämtas från närliggande politikområden.

Inom ramarna för de nationella satsningarna på hbtqi-strategiska myndigheter samt jämställdhetsintegrering i myndigheter får berörda myndigheter i uppdrag att identifiera utvecklingsbehov, formulera mål och aktiviteter för sitt arbete, något som sannolikt tydliggör myndigheternas ansvar att bedriva utvecklingsarbete och därmed ökad efterfrågan på att ta del av de kunskapshöjande insatser som erbjuds.

I sin plan *Samlad grepp* skriver regeringen att den kommer att överväga behovet av ett särskilt mål för samhällets långsiktiga arbete på området rasism och liknande former av fientlighet. Det är Forum för levande historias bedömning att ett sådant mål skulle kunna ge ökad tydlighet vad avser både styrning och uppföljning.

För Forum för levande historias ekonomiska redovisning av uppdraget (Ku2019/01643/MD, Ku2019/02020/LS), se bilaga 7.

Bilagor

- i. Myndigheternas redovisningar
 - a. Barnombudsmannen
<https://www.levandehistoria.se/myndigheters-uppdrag-och-redovisningar/barnombudsmannen>
 - b. Brottsförebyggande rådet³³
<https://www.levandehistoria.se/myndigheternas-uppdrag-och-redovisningar/brottsforebygganderadet>
 - c. Diskrimineringsombudsmannen
<https://www.levandehistoria.se/myndigheternas-uppdrag-och-redovisningar/diskrimineringsombudsmannen>
 - d. Forum för levande historia
<https://www.levandehistoria.se/myndigheternas-uppdrag-och-redovisningar/forum-levande-historia>
 - e. Länsstyrelsen i Stockholms län
<https://www.levandehistoria.se/myndigheters-uppdrag-och-redovisningar/lansstyrelsen-i-stockholm>
 - f. Myndigheten för stöd till trossamfund
<https://www.levandehistoria.se/myndigheternas-uppdrag-och-redovisningar/myndigheten-stod-till-trossamfund>
 - g. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
<https://www.levandehistoria.se/myndigheternas-uppdrag-och-redovisningar/mucf>
 - h. Statens medieråd
<https://www.levandehistoria.se/myndigheternas-uppdrag-och-redovisningar/statens-medierad>
 - i. Vetenskapsrådet
<https://www.levandehistoria.se/myndigheternas-uppdrag-och-redovisningar/vetenskapsradet>
2. Mall för myndigheters redovisningar. (Lämnas på begäran).
3. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors årsredovisning för 2021,
<https://www.mucf.se/>

³³ Brottsförebyggande rådet har sänt Forum för levande historia ett underlag som sammanställer myndighetens verksamhet under 2021. Underlaget lämnas på begäran. Senast den 1 juni 2022 kommer myndigheten lämna en redovisning om möjligheterna att komplettera bakgrundsinformationen i den nationella trygghetsundersökningen (NTU) i syfte att inhämta uppgifter om hbtqi-personers utsatthet för brott, samt deras trygghet och förtroende för rättsväsendet. Brå redovisar en fördjupningsstudie om hatbrott under senhösten 2022.

4. Forum för levande historia (2021). *Slutredovisning av Forum för levande historias uppdrag A2020/02252. Uppdrag att ta fram och genomföra kompetensutvecklingsinsatser för offentligt anställda om likvärdigt bemötande oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.*
5. Forum för levande historia. (2021). *Dokumentation: Uppföljande rundabordssamtal om rättsprocessen för hatbrott.* (Lämnas på begäran).
6. Forum för levande historia. (2021). *Spridningsinsatser.* (Sist i detta dokument).
7. Forum för levande historia. (2021). *Ekonomisk redovisning.* (Sist i detta dokument).

Referenser

Rapporter

Forum för levande historia. (2018). *Delredovisning 2018 av uppdrag att samordna och följa upp den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott (Ku2016/02629/DISK)*. https://www.levandehistoria.se/sites/default/files/delredovisning_2018_av_oppdrag_ku2016_02629_disk_inkl_bilagor.pdf

Regeringskansliet. (2014). *En strategi för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck*. <https://www.regeringen.se/49baf9/contentassets/6aa547fb55c74d1d9f49121119792da9/en-strategi-for-lika-rattigheter-och-mojligheter-oavsett-sexuell-laggning-konsidentitet-eller-konsuttryck>

Regeringskansliet. (2016). *Samlat grepp mot rasism och hatbrott. Nationell plan mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott*. <https://www.regeringen.se/48d2e5/contentassets/4e8ed488ce034340a7c04ebo64cb3092/samlat-grepp-mot-rasism-och-hatbrott-nationell-plan-mot-rasism-liknande-former-av-fientlighet-och-hatbrott>

Regeringskansliet. (2021). *Handlingsplan för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter*. <https://www.regeringen.se/498e47/contentassets/coa4e8a8450a4d59aa9c973e3e528c28/handlingsplan-for-hbtqi-personers-lika-rattigheter-och-mojligheter-webb.pdf>

Regeringsbeslut

Regeringsbeslut Ku2015/319/KA, *Uppdrag att genomföra en utbildningsinsats om olika former av rasism och intolerans i historien och i dag*.

Regeringsbeslut Ku2016/01672/DISK, *Uppdrag om att utvidga och förlänga utbildningsinsatsen om rasism i historien och i dag*.

Regeringsbeslut A2020/00948/MRB, *Uppdrag att genomföra utbildningsinsatser inom ramen för den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott*.

Regeringsbeslut A2020/01141/MRB, *Uppdrag att öka kunskapen om romska barns och ungas utsatthet för antiziganism*.

Regeringsbeslut A2020/01514/MRB, *Uppdrag att utveckla länsstyrelsernas arbete mot rasism på arbetsmarknaden*.

Regeringsbeslut A2020/02203, *Uppdrag att ta fram kunskap om barns och ungas utsatthet för rasism*.

Regeringsbeslut A2020/02252, *Uppdrag att ta fram och genomföra kompetensutvecklingsinsatser för offentligt anställda om likvärdigt bemötande oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck*.

Regeringsbeslut A2021/00972, *Uppdrag att ta fram metoder som kan motverka rasism på nätet bland barn och unga.*

Regeringsbeslut A2021/01713, *Uppdrag att öka kunskapen om säkerhet för moskéer och muslimska föreningar.*

Regeringsbeslut A2021/01979, *Uppdrag om att utveckla kunskap om diskriminering som har samband med religion eller annan trosuppfattning.*

Regeringsbeslut Ku2016/01669/DISK, *Insatser för att främja en öppen och inkluderande miljö i skolan för unga hbtqi-personer.*

Regeringsbeslut Ku2020/02624, *Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende Forum för levande historia.*

Regeringsbeslut KU2020/02624, *Uppdrag om fortbildning och kunskapshöjande insatser om olika former av rasism och intolerans i historien och idag.*

Regeringsbeslut U2020/06608, U2020/06666, U2016/00588/F. *Uppdrag att utlysa medel för ett forskningsprogram inom området rasism.*

Regeringsbesluten finns publicerade här: <https://www.levandehistoria.se/om-oss/hur-arbetar-vi/uppdrag-att-forebygga-och-motverka-rasism/myndigheternas-uppdrag-och-redovisningar>

Webbsidor

Folkhälsomyndigheten. (2022). *Folkhälsomyndigheten har nu ansvar för att följa upp regeringens hbtqi-handlingsplan.* <https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2022/januari/folkhalsomyndigheten-har-nu-ansvar-for-att-folja-upp-regeringens-hbtqi-handlingsplan/>

Årsredovisning

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. (2021). *Årsredovisning.* <https://www.mucl.se/>

Bilaga 6. Spridningsinsatser

Här presenteras en sammanställning av presentationer och andra möten som Forum för levande historia genomfört inom ramarna för samordningsuppdraget sedan föregående rapportering. Aktiviteterna presenteras kronologiskt efter det datum då de genomfördes.

Datum	Aktivitet
2021-01-19:	Möte med jämställdhetsmyndigheten för erfarenhetsutbyte och möjlig samverkan
2021-01-19:	Referensgruppen i mänskliga rättigheter, arrangerad av Länsstyrelsen Jönköping
2021-01-22:	Möte med Svenska Unescorådet kring möjlig samverkan
2021-02-15:	Dialog mellan Forum för levande historia och Länsstyrelsen Stockholm om afrofobi
2021-02-16:	Avstämning kring rapportering, MUCF
2021-02-18:	Referensgruppmöte om en förstudie om rasism på arbetsmarknaden arrangerad av Länsstyrelsen Stockholm
2021-02-24:	Uppföljningsmöte med Svenska Unescorådet
2021-03-08:	Briefing om utvärdering av fortbildningar mot rasism för representanter vid Arbetsmarknadsdepartementet
2021-03-24:	Presentation av och intervju om Forum för levande historias genomförande av samordningsuppdrag för och med Statskontorets representanter med ansvar för att föreslå en samordnings- och uppföljningsstruktur för den nationella hbtq-handlingsplanen och strategin
2021-03-31:	Möte med samordningsgrupp av god förvaltningskultur, arrangerad av Statskontoret
2021-04-26:	Möte med representant vid Arbetsmarknadsdepartementet inför möte med representanter från de hbtqi-strategiska myndigheterna och hbtqi-organisationer i civilsamhället

Datum	Aktivitet
2021-05-24:	Möte med representanter från de hbtqi-strategiska myndigheterna och hbtqi-organisationer i civilsamhället
2021-05-25:	Möte med Statskontoret om samordning och uppföljning av hbtqi-uppdrag
2021-05-26:	Dragning vid Framåt tillsammans, möte med hbtqi-strategiska myndigheter och ideella hbtqi-organisationer kring hur arbetet för hbtqi-rättigheter kan stärkas
2021-05-27:	Nordiska ministerrådets DIS-nätverk värt att skriva något mer om detta
2021-05-28:	Verksamhetsdialog med Arbetsmarknadsdepartementet
2021-06-03:	Myndighetsnätverk om nationella minoriteter, arrangerat av Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget
2021-08-31:	Möte rörande uppföljningsinsatser kopplade till den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott med representanter för Arbetsmarknadsdepartementet.
2021-09-2:	Möte om rättighetsperspektiv och jämställdhetsintegrering arrangerat av Jämställdhetsmyndigheten.
2021-09-3:	Möte med representant för Uppsala universitet inför seminarier om den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott för mastersstudenter på MR-programmet.
2021-09-28:	Uppföljningsmöte med representanter från Arbetsmarknadsdepartementet efter möte kring uppföljningsinsatser inom ramarna för den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott.
2021-09-30:	Introduktion om statens arbete mot rasism för delegater till Malmö International Forum on Holocaust Remembrance and Combating Antisemitism arrangerat av Regeringskansliet.
2021-09-30:	Medverkan i demokratistugan i Göteborg, arrangerat av Länsstyrelsen i Västra Götaland.

Datum	Aktivitet
2021-10-12:	Föreläsning om statens arbete mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott för mastersprogrammet i mänskliga rättigheter vid Uppsala universitet.
2021-10-14:	Seminarium om statens arbete mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott för mastersprogrammet i mänskliga rättigheter vid Uppsala universitet.
2021-10-14:	Föreläsning om statens arbete mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott för lärarstudenter vid Stockholms universitet.
2021-10-15:	Möte med representant för Statens medieråd med introduktion till statens arbete mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott och Forum för levande historias uppdrag att samordna regeringens plan <i>Samlat grepp</i> .
2021-11-04:	Introduktion till samordningsuppdraget och fortbildningar om rasism i historien och idag för offentliganställda för Ylva Wibeus, utredare.
2021-11-23:	Presentation av samordningsuppdraget för deltagare vid uppstartande nätverksträff för myndigheter och ideella organisationer på temat Demokratin 100 år.

Bilaga 7. Ekonomisk redovisning

Forum för levande historia redovisar bidrag till KAM enligt nedan:

Datum: 2022-02-18

Dnr: 2020/68

Redovisning av uppdrag: Nationell plan mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott.

Intäkter bidrag från KAM A2020-02711, Anslag 2:2 ap. 10 -6 000 000,00

Kostnader

OH-kostnader 1 200 000,00

Personalkostnader 3 800 182,44

Övriga driftskostnader 967 185,99

Summa kostnader **5 967 368,43**

Utfallet för 2021 att återbetala till KAM 32 631,57 kr. **-32 631,57**
